Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Teisipäev, 22. november 1977
Nr. 274
(8495)
XXX aastakäik
Hind 2 kop.

Edasi

EKP Tartu Linnakomitee, EKP Tartu Rajoonikomitee, Tartu Linna Rahvasaadikute Nõukogu ja Tartu Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu häälekandja

NÄDAL LÖPPES, TEINE ALGAS

Päikese tööpäevad on suvistega võrreldes väga lühikeseks jäänud: siis oli ta ikka iga päev mitu vahetust järjest platsis, nüüd piirdub vaevalt ühega. Täna näiteks oli tal tõus 9.32 ja loojang on ette nähtud 16.42, mis teeb kokku ainult 7 tundi ja 10 minutit.

Sellestki ajast, mis ta paista saaks, on päike suurema osa pilvede taga peidus. Mõni päev ei näita ta üldse nägu. Ilma soojaks kütta niiviisi loomulikult enam ei jõua, seetõttu hakkabki nüüd tasapisi talv võimust võtma.

Pühapäev andis selle kohta esimese tõsise hoiatuse. Kuigi hommikupoolsele tihedale lumesajule järgnes õhtupoolikul niisama tihe vihmasadu, ei suutnud see esmaspäeva hommikukski lumesaju märke kaotada. Suusasportlastele tegi see muidugi röömu, majahoidjatele ja kommunaalasutuste töötajatele, kelle ülesandeks linn lumest puhas hoida, aga tõenäoliselt mitte. Seekord viimastel ausalt öeldes vedas, et vihm kolmveerandi lumekoristustööst enda peale võttis. Ent kui vihmalaine asemel oleks pühapäeva õhtul tulnud külmalaine?

Eestimaa sügistalved on ju nii nagu nad on, hommikul võib olla kingade, lõuna ajal kummikute, õhtul juba viltsaabaste ilm. Igal juhul on kasulik kõik kolm jalatsipaari kogu aeg valmis hoida. Suusatajad näivad olevat ilma kapriisidest kõige paremini õppust võtnud. Vaevalt suutis üleeile esimene lumepilv luugid lahti päästa, kui suuskurid juba Tartu—Elva tee ääres niiduservad läbi jälgi tegid. Julgen arvata, et see ei olnud ainuke koht, kus neid pühapäeval näha võis. Kui kommunaaltöötajad eriloleval talvel oma lumelabidate ja -sahkade ning liivakühvlite ja -autodega alati niisama operatiivselt välja ilmuksid, võiksid nii jalakäijad kui ka autojuhid, samuti traumapunktide töötajad end kõik kevadeni hoopis rahulikumalt tunda. Paraku ei mõjunud Tartu tänavapilt veel eilegi kuigi julgustavalt: isegi tavaliste taldade kandjad pidid paljudes kohtades üsna ettevaatlikke samme võtma, rääkimata platvormkingade või -saabaste omanikest.

Koolilastel on nüüd kasulik hakata harjutama kätt ja õlga igatalviseks lisakandamiks: suuskade ja uiskude koolivedamiseks. See soovitus käib eeskätt linnalaste kohta, maalaps ei pea suusk kooliteel käe otsa või selga võtma, vaid võib nad alla panna. Koolide oma suusa- ja uisubaasid on seniajani enamasti ainult jutuks jäänud, kuigi nende loomine ei peaks põhimõtteliselt võimatu olema. Igal koolil on ju šefid, kes saavad neid spordivarustuse ostmisel toetada. Kõige rohkem tekitab ilmselt peamurdmist, kes muretsetud varustust korras hakkab hoidma (kehalise kasvatuse õpetajatelt viimast nõuda oleks liig). Ent siiski, kui hoolega mõelda, võib-olla annaks midagi välja mõelda.

Üks koolmeister küll, kellega sellel teemal vestlesin, ütles, et tema suusa- ja uisubaaside pärast pead ei murraks. Tema teeks koolide tunni- ja nädalaplaanid ringi, tõstaks talvel kehalise kasvatuse tunnid laupäevale. Teeks laupäevast üldise kehalise kasvatuse ja spordi päeva. Linnaliinibussid on sel päeval tavaliselt tühjemad, seepärast on sinna suuskade ja uiskudega kergem peale saada. Spordipäevaks muutmine tõstaks ehk ka laupäevase koolipäeva kasutegurit, mis viimastel aastatel kippuvat kuidagi kasinaks jääma: kuigi tunde vähe, puudutakse nendestki palju. (Sama täheldatavat ka kõrgkoolides, nähtavasti mõjub teiste viiepäevane töönädal otseselt või kaudselt haridussüsteemilegi.) Eks koolide rahvas tea muidugi paremini, kuidas oma tööd korraldada, kõrvaltvaatajana ei taha seda ettepanekut ei kiita ega laita. Ent nii palju on selge, et sellele koormale, mida lapsed praegu kooli minnes ja koolist tulles tassima peavad, on aeg mingi piir panna.

Äsjast talvehoiatust ei pea muidugi arvestama ainult kommunaaltöötajad, suusasportlased, koolilapsed ja teised, kellest easpool juttu. Päeva lühenemine ja esimesed lumed annavad ühtlasi märku, et aasta hakkab lõppema. Aastalõpu lähenemine omakorda tuletab kõigile meelde eelmisel aastavahetusel saadud plaane ja võetud kohustusi. Kümne kuu tulemusi vaadates ei ole Tartu linna ja rajooni töökollektiividel plaanide pärast põhjust muretseda. Nüüd on igaühel vaja pingutada, et lisaks plaanile ka kohustused täis tuleksid. Aasta lõpuni on ju veel ainult 5 nädalat ja 5 päeva.

IVAR KOSTABI

KIRJANDUSSÕPRADE KOKKUTULEK

Tänavune ülevabariigiline noorte kirjandussõprade kokkutulek pühendati A. H. Tammsaare 100. sünniaastapäevale. Osavõtjate hulgas oli ka 15 Tartu kirjandushuvilist.

Avasõna ütlesid Eesti NSV haridusminister F. Eisen ja Kirjanike Liidu juhatuse esimees P. Kuusberg. Seejärel esinesid kirjanikud J. Kross ja A. Kaalep, kelle ettekanded olid seotud A. H. Tammsaare ja tema loominguga. Noortepärasusega köitis J. Alliku ettekanne «Noorus, kultuur ja aeg».

Pärast ettekandeid sõideti Metsakalmistule, kus süüdati küünlad kirjanike haudadel. Õhtul autasustati A. H. Tammsaarele pühendatud kirjandivõistluse võitjaid. 19 laureaadi hulgas on 5 tartlast, endist ja praegust õppurit: Marianne Peedo (1. kk.), Anu Reigo (2. kk.), Jaak Jänes (5. kk.), Anne Raiste ja Lea Rääk (8. kk.). Seejärel vaadati ühiselt Noorsooteatri etendust «Me otsime Vargamäed».

Teisel päeval kuulati N. Andresenit («Kirjandusse tulek Eestis») ja A. Langemetsa («Viimase aja debüütkirjandusest»). Jätkati sektsioonides, juhendajateks kogenud kirjanikud. Kokkutuleku lõpetamisel tegid sektsioonide juhid töökokkuvõtteid. Kõnelesid E. Niit, J. Kross, H. Runnel, A. Kaalep, K. Kurg jt.

ANU PARS

KÕNELDI PARKIDEST

Neljapäeval pidas etnograafiamuuseumi kodu-uurimisring järjekordse ettekandekoosoleku. Ringi aseesinaine H. Sardo-Madisson rääkis koostööst EAMS-i Tartu osakonnaga, andis ülevaate looduskaitse arengust ning peatus meie maa uude põhiseadusse võetud looduskaitse sättel. Seni on ring piirdunud üldkultuuri valdkonda kuuluva temaatikaga, edaspidi tahetakse käsitleda ka loodusteemat. Aiandus- ja mesindusseltsi Tartu osakonna aseesinaine E. Säre kõneles parkide rajamisest minevikus ja tänapäeval Tartus ja Sangastes. Võrdluseks lisas ta vennasvabariikide andmeid. Osakond võistleb Leningradi, Kaunase, Vilniuse, Riia ja Pihkva aiandus- ja mesindusseltsidega, võistluspartnerid on ka Tartu parkidesse puid istutanud. Kõneleja kutsus kõiki tartlasi üles aitama parke rajada.

Koosoleku lõpetas EPA õppejõud A.-L. Sõmermaa ülevaatega Rootsi parkidest, haljasaladest, iluaedadest.

IRJA SAAR

KOOLIS OLI KÜLALINE

Rahinge 8-klassilise kooli kirjandushuvilistel pioneeridel oli külas luuletaja Lehte Hainsalu. Väikesed etlejad lugesid poetessi värsse ja lühijutu proosakogumikust. Autor tutvustas oma käsikirjalisi lastelugusid loomadest, küll hobusest, küll targast koerast.

Kirjanik vastas arvukatele küsimustele: millal hakata luuletama, kuidas alata jne. Lastenäidendite põua leevendamiseks soovitas ta noortel endil hakata koolielust lühinäidendeid kirjutama. Õpilaste omaloomingule andis ta kohe samas hinnangu.

MAIRE LELLEP

KALAROOG

Meie linna kalakombinaadilt tuli müügile järjekordne kogus röstitud moivat. See suupiste valmib kuivatusahjus, kalad peavad olema rasvased. Röstitud moiva maitseb hästi.

PEETER VASK

SOLIDAARSUSMIITING

Reede keskpäeval kogunesid TRÜ üliõpilased peahoone ette solidaarsusmiitingule. Tähistati rahvusvahelist üliõpilaspäeva.

Avasõnad ütles komsomolikomitee sekretär Kalle Liiv. Rahvusvahelise Üliõpilasliidu tähtsusest ning meie üliõpilaskonna toetusest liidu tegevusele kõneles ülikooli parteikomitee sekretär Advig Kiris. Ta ütles: «Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni tulemusena kuulutati Nõukogudemaal esmakordselt maailma ajaloos välja õigus haridusele. Seda õigust kasutavate noorte hulgas on praegu ligikaudu 5 miljonit üliõpilast.» Rääkides hoolitsusest, mida on osutanud üliõpilastele meie partei ja valitsus ning üliõpilaste vastusest sellele — üha paremast õpi- ning ühiskonnatööst —, lõpetas Advig Kiris: «Meie üliõpilane tunneb õigesti oma osa ühiskonnas, oma vastutust rahva ees, oma kohta üliõpilaskonna suures rahvusvahelises peres.»

Pidupäeva puhul tervitas ELKNÜ Keskkomitee sekretär Donald Visnapuu.

TRÜ rahvusvaheliste suhete ringi president Viktor Kaasik tuletas meelde 29. oktoobril 1945. aastal noorsoo ülemaailmsest konverentsist osavõtjate pidulikke sõnu: «Vannume, et säilitame ühtsuse, mitte ainult täna, mitte ainult sel nädalal, mitte ainult sel aastal, vaid igaveseks, seniajani, kuni saavutame rahu, millest me unistame ja mille eest me võitleme.»

Sõjast ja rahust rääkis ka teadusliku kommunismi kateedri õppejõud Rein Toomla. Ta rõhutas, et nooruse päralt olgu elu, mitte surm, et rahu eest peetavas võitluses pole väikest või tähtsusetut. Ka TRÜ üliõpilaste miiting on rahuvõitluse vajalik osa.

Esines ülikooli noorsoo- ja poliitiliste laulude konkursil edukas olnud õigusteaduskonna üliõpilane Valdo Randpere. Ühiselt lauldi «Gaudeamust» ja «Maailma demokraatliku noorsoo hümni».

Otsustati saata läkitus Rahvusvahelisele Üliõpilasliidule.

MAIA KIVIK

KALJO RAUA foto

PALJU SÕPRU

Pioneerimaja 30. aastapäeva kontsertaktus laupäeval EPA aulas näitas, et pioneerimajal on palju sõpru.

Direktor Maret Ulp märkis oma peokõnes: «Tänases pioneerimajas töötab 22 ringi 1122 õpilasega. Pioneerimaja on kolmandaks koduks ja teiseks kooliks 593 poisile ja 529 tüdrukule.»

Kiidusõnu ütlesid linna täitevkomitee aseesimees Jüri Vene ja haridusosakonna juhataja August Solo. Pioneerimaja tööd tunnustati Eesti NSV Haridusministeeriumi ning kõrgkoolide ja teadusasutuste töötajate ametiühingu vabariikliku komitee aukirjaga, samuti linna partei- ja täitevkomitee aukirjaga.

Ringijuhte tänati kohalike ja vabariiklike aukirjadega.

Järgnesid tervitused vabariiklikult pioneeriorganisatsiooni nõukogult, linna komsomolikomiteelt, pioneerimalevatelt. Vilistlaste nimel tervitas Andres Lepp, mudellennuspordi maailmameister, NSV Liidu koondvõistkonna liige, kelle sporditee sai alguse pioneerimaja mudellennuringist.

Külalisi ja ringide endisi kaasandikke peeti meeles pioneerimaja vimplitega.

TIIU MERZIN

KARL KRIIBI foto

UUDISED

VÄLJAPAISTVATE TEENETE EEST

BERLIIN, 21. 11. (TASS). SSÜP Keskkomitee Poliitbüroo ja Saksa DV Ministrite Nõukogu Presiidiumi ettepanekul autasustas Saksa DV Riiginõukogu esimees E. Honecker NLKP Keskkomitee Poliitbüroo liiget, NLKP Keskkomitee sekretäri M. A. Suslovit Karl Marxi ordeniga.

Saksa DV selle kõrgeima riikliku autasu sai M. A. Suslov väljapaistvate teenete eest NSV Liidus sotsialismi ja kommunismi ehitamise ürituses, teenete eest rahvusvahelises kommunistlikus liikumises ning panuse eest NLKP ja SSÜP vennalike suhete arendamisse ja tugevdamisse, samuti 75. sünnipäeva puhul.

KÕRGE AUTASU

SOFIA, 21. 11. (TASS). Bulgaaria Rahvavabariigi Riiginõukogu seadlusega autasustati NLKP Keskkomitee Poliitbüroo liiget, NLKP Keskkomitee sekretäri M. Suslovit Bulgaaria RV kõrgeima ordeniga — Georgi Dimitrovi ordeniga — tema 75. sünnipäeva puhul ning suurte teenete eest BKP ja NLKP võitlusliidu ja koostöö, kahe riigi ja rahva vennaliku sõpruse arendamisel ning nende teineteisele lähendamisel, panuse eest sotsialistliku ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamisse NSV Liidus, võitlusse marksismi-leninismi teooria puhtuse eest ning sotsialistliku sõprusühenduse maade ja rahvusvahelise kommunistliku liikumise ühtsuse ja monoliitsuse tugevdamisse.

NÕUKOGUDE—SOOME KOOSTÖÖ

HELSINGI, 21. 11. (TASS). «Soome tähistab oma riikliku iseseisvuse 60. aastapäeva üksnes tänu sellele, et Nõukogude valitsus eesotsas V. I. Leniniga tunnustas tema sõltumatust 1917. aasta detsembris,» rõhutas Nõukogude—Soome alalise valitsustevahelise majandusliku koostöö komisjoni Soome poole esimees A. Karjalainen. Ta kõneles parlamendis, kui arutusel oli välisministri P. Väyryneni ettekanne NSV Liidu ja Soome kaubandusliku, majandusliku, tööstusliku ja teaduslik-tehnilise koostöö arendamise ja süvendamise pikaajalisest programmist kuni 1990. aastani.

«Selles programmis,» ütles A. Karjalainen, «on ette nähtud palju uusi koostöövorme, selliseid nagu spetsialiseerimine tööstusliku tootmise valdkonnas ja ühisprojektide realiseerimine kolmandates maades.

Soome on omandanud koostöös Nõukogudemaaga rikkalikke kogemusi. Tänu kaubavahetusele Nõukogude Liiduga on Soomes tagatud töö vähemalt 120 000 inimesele. Perspektiivprogrammi allakirjutamine annab tunnistust sellest, et niihästi Soomes kui ka NSV Liidus ollakse kindlad ülemaailmse rahu säilitamises ja mõlema riigi viljakate kontaktide edasise tugevdamise võimaluses. Selles seisneb programmi suur tähtsus.»

INIMÕIGUSTE HULGALINE RIKKUMINE

NEW YORK, 21. 11. (TASS-i korresp.). ÜRO Peaassamblee kolmandas komitees jätkatakse inimõiguste küsimuste arutamist.

Läbirääkimistel on teravalt taunitud USA ja teiste läänemaade teatud ringkondade katseid üles astuda inimõiguste «kaitsjate» rollis. Paljude ÜRO liikmesriikide esindajad on rõhutanud, et osutades vajadusele «kaitsta» inimõigusi teistes maades, selle laimukampaania algatajad lihtsalt ignoreerivad nende õiguste kisendavat rikkumist Tšiilis, LAV-s, Rodeesias, Namiibias ja Iisraeli agressorite poolt okupeeritud araabia aladel. «Imperialistid, kolonialistid ja rassistid püüavad esineda inimõiguste «kaitsjatena»,» ütles Vietnami SV esindaja Nguyen Ngoc Dung, «kuid samal ajal keelduvad andmast neid õigusi oma rahvastele ja koloniaalvalduste elanikele.»

«Erilist nõrdimust äratab see tõsiasi,» rõhutas Benini Rahvavabariigi esindaja I. Houngavou, «et kapitalistlikud riigid, kes võitlevad inimõiguste väidetava rikkumise vastu sotsialismimaades, püüavad mitte märgata nende õiguste kisendavat rikkumist Aafrika lõunaosas, Palestiinas ja Tšiilis. Inimõigusi ignoreerides annavad mõned lääneriigid endiselt majanduslikku, rahalist, sõjalist ja muud toetust ning abi valge vähemuse režiimidele Aafrika lõunaosas, kus rassism ja rassidiskriminatsioon on valitsevate ringkondade ametlik poliitika.»

Okupeeritud araabia aladel inimõiguste hulgalisest rikkumisest Iisraeli poolt, keda toetavad mõjukad rahvusvahelised sionistlikud ja imperialistlikud ringkonnad, rääkis Palestiina Vabastusorganisatsiooni esindaja Nabil Ramlavi. Ta ütles: «Sionistlikud okupatsioonivõimud on rajanud tiheda võrgu vanglaid ja koonduslaagreid, kus vange rafineeritult piinatakse, sealjuures ka elektrivooluga.»

Kuuba esindaja Miguel Alfonso juhtis maailmaorganisatsiooni tähelepanu neegrite, indiaanlaste, puertoriikolaste ja teiste vähemusrahvuste õiguste ahistamisele USA-s. Ta ütles, et USA ei lase Puertoriiko rahval saavutada enesemääramisõigust. Ühendriikides enestes on vähemusrasside olukord ääretult halb ohjeldamatu rassidiskriminatsiooni, nende mahajäämuse, harimatuse ja nende kodanikuõiguste jalge alla tallamise tõttu.

Neegrite silmapaistva liidri Martin Luther Kingi lesk Coretta King avaldas sügavat muret selle puhul, et USA-s püsib segregatsiooni ja rassismi probleem. «Ei saa lahutada poliitilisi ja kodanikuõigusi majanduslikest, sotsiaalsetest ja kultuurilistest õigustest,» lausus ta.

NSV Liidu seisukohta käsitledes rõhutas NSV Liidu alaline esindaja ÜRO-s O. Trojanovski, et Nõukogude Liit võttis aktiivselt osa rahvusvaheliste inimõigusi käsitlevate paktide väljatöötamisest. NSV Liidu algatusel on võetud vastu ajalooline deklaratsioon asumaadele ja koloniaalrahvastele sõltumatuse andmise kohta ning paljud teised ÜRO tähtsad otsused inimõiguste alal. O. Trojanovski ütles: «Mida järjekindlamalt hakkab ÜRO võitlema agressiooni, kolonialismi ja rassismi mis tahes ilmingute vastu, seda aktiivsemalt astub ta välja rahvuslike vabadusliikumiste toetuseks ja töötajate eluliste huvide kaitsmiseks, seda soodsamad tingimused luuakse suurendamaks tema tegevuse efektiivsust rahvaste vääramatute õiguste ja inimese vabaduste garanteerimise alal.»

V. MATJAS

ETIOOPIA VÄLISMINISTEERIUMI AVALDUS

ADDIS ABEBA, 21. 11. (TASS). «Somaali valitsuse ekspansioonipoliitika ohustab mitte ainult Kirde-Aafrika maade, vaid ka teiste Aafrika riikide rahu ja julgeolekut,» öeldakse siin ilmutatud Etioopia välisministeeriumi avalduses.

Selles rõhutatakse, et Somaalial on territoriaalseid pretensioone Etioopia idaosale, Keenia põhjapiirkonnale ja Dzibuuti Vabariigile, kusjuures kurss nende alade anastamisele on välja kuulutatud Somaalia konstitutsiooniga. Tegelikult pretendeerib Somaalia Kirde-Aafrika igale piirkonnale, kus somaallastest nomaadid karjatavad oma loomi.

Somaali valitsuse esindajate avaldustest nähtub, et just Somaali riik, mitte aga nn. Lääne-Somaalia Vabastusrinne peab agressiivset sõda Etioopia vastu ning püüab Aafrika kaarti ümber teha etniliste ja usuliste tunnuste järgi. Etioopia on seatud vajaduse ette kaitsta oma sõltumatust, ühtsust ja territoriaalset terviklikkust.

Etioopia välisminister Felleke Gedle-Giorgis ütles Addis-Abebas, et tagurlikud araabia režiimid osutavad igakülgset toetust Mogadiscio režiimile selle taotluses vallutada võõraid territooriume. Ministri sõnade järgi rikub Somaalia jõhkralt Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni põhikirja, mis kuulutab Aafrika riikide praeguste piiride vankumatust.

VIETNAMI SV DELEGATSIOON PEKINGIS

PEKING, 21. 11. (TASS). Siia ametlikule visiidile saabunud Vietnami SV partei- ja valitsusdelegatsiooni auks, kelle eesotsas on VKP Keskkomitee peasekretär Le Duan, korraldati vastuvõtt, kus võttis sõna HKP Keskkomitee esimees, Hiina RV Riiginõukogu peaminister Hua Guo-feng. Oma kõnes kinnitas ta Hiina praeguse juhtkonna ustavust mauistlikule «kolme maailma» kontseptsioonile. Teatavasti sellest «teooriast» lähtudes kutsuvad Pekingi liidrid rajama võitluseks Nõukogude Liidu vastu «laia rinnet», kuhu kuuluksid ka reaktsioonilised imperialistlikud jõud.

Vastuseks peetud kõnes meenutas Le Duan rahvusvahelise kommunistliku liikumise hinnangut maailma revolutsioonioprotsessile kui selle kolme koostisosa ühendusele, nimetades esimesel kohal sotsialistlikke maid. «Just sotsialismimaad, rahvuslik vabadusliikumine ja kapitalistlike maade töölisliikumine on peatungil,» rõhutas ta, «on suutelised andma vastulööki imperialismile eesotsas Ameerika imperialismiga ning saavutavad sammsammult võite võitluses rahu, rahvusliku sõltumatuse, demokraatia ja sotsialismi eest.»

Vietnami KP Keskkomitee peasekretär avaldas Nõukogude Liidule ja teistele sotsialismimaadele südamlikku tänu Vietnamile osutatud suure toetuse ja väärtusliku abi eest.

LÜHIDALT

KOPENHAAGEN. Taani valuuta- ja finantsolukord halveneb endiselt. Ajakirjandus teatab, et juba 1977. aasta esimese kolme kvartaliga moodustas riigi välismaksebilansi defitsiit 7870 miljonit krooni. Taani välisvõlg ulatub praegu 46 miljardi kroonini.

HANOI. Käesoleval aastal on Lõuna-Vietnamis antud ekspluatatsiooni ligi 1000 suurt ja väikest irrigatsioonisüsteemi, mis võimaldavad niisutada ümmarguselt 150 000 hektarit põldu. Maaparandustöödel on iga päev sadu tuhandeid inimesi.

Riik osutab maatöötajaile efektiivset abi. Tööstusettevõtted on andnud sel aastal põllumajandusele üle 2500 võimsa pumba, käiku on lastud 47 suurt pumbajaama.

BISSAU. Siin lõppes Ginea ja Rohelise Neeme Saarte Aafrika Iseseisvuspartei (PAIGC) III kongress. Võeti vastu partei uus põhikiri, kinnitati kongressi üldresolutsioon ja valiti juhtivad organid. PAIGC-i peasekretäriks valiti taas Rohelise Neeme Saarte Vabariigi president Aristides Pereira ja peasekretäri asetäitjaks Ginea-Bissau Vabariigi Riiginõukogu esimees Luiz Cabral.

Kongressist võttis osa NLKP delegatsioon eesotsas NLKP Keskkomitee liikme, Kirgiisia KP Keskkomitee esimese sekretäri T. Ussubalijeviga.

DELHI. India kagurannikul möllanud võimsa tsükloni tagajärjel hukkus üle 200 inimese. Sellest teatab Samachari agentuur. Linnades purunes tuhandeid elamuid, rohkem kui 100 000 inimest jäi peavarjuta. Mitme piirkonnaga on katkenud transpordiühendus, häiritud on raadio- ja telefonside, elektriliinid on purunenud, teraviljakülvid kahjustatud. Rakendatakse abinõusid kannatada saanud elanike abistamiseks.

BERLIIN. Siin avati 100. kaubanduskeskus, mis töötab selvemeetodil. Selle pindala on üle 1000 ruutmeetri. Berliinlastel on siin võimalus osta rohkem kui 3500 liiki kaupa.

Saksa DV-s on laialt levinud suurte selvekaupluste loomine. Esimene selline keskus ehitati Berliinis 20 aastat tagasi. 1980. aastaks kasvab nende arv siin 140-ni.

ROOMA. Majanduskriis Itaalias toob endaga kaasa toodangu väljalaske kahanemise, ettevõtete sulgemise ja töötajate massilise vallandamise. Kompanii «Forest» omanikud võtsid vastu otsuse sulgeda üks neile kuuluv õmblusvabrik Pisas. Selle tõttu jäi tööta 400 inimest.

Protesti märgiks ettevõtjate tegevuse vastu hõivasid töölised vabriku.

TOKIO. Jaapani pangaassotsiatsioon teatas, et nende Jaapani firmade arv, kellele ei anta laenu, ulatus oktoobrikuus 1668-ni. Nende kompaniide võlgnevuse üldsumma moodustas 135,3 miljardit jeeni.

(TASS, 21. novembril.)

AUTASUSTAMISI

Kauaaegse viljaka teadusliku ja pedagoogilise töö ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium 21. novembril oma aukirjaga Eesti Põllumajanduse Akadeemia kateedrijuhatajat Eesti NSV teenelist teadlast põllumajandusteaduse doktorit professor Elmar HALLERIT tema 70. sünnipäeva puhul.

Tartu Rajooni RSN Täitevkomitee teatab rajooninõukogu saadikutele, et neljapäeval, 1. detsembril algusega kell 11 kutsutakse kokku Tartu Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu XVI koosseisu

IV ISTUNGJÄRK.

Päevakord:

1. Tartu rajooni rahvasaadikute ülesanded tulenevalt NSV Liidu konstitutsioonist, NLKP Keskkomitee 1977. aasta oktoobripleenumi otsustest ning NLKP Keskkomitee peasekretäri, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe L. Brežnevi ettekandest NSV Liidu Ülemnõukogu erakorralisel VII istungjärgul.

Ettekandja Tartu Rajooni TSN Täitevkomitee esimees A. MALVIK.

2. Põllumajandusloomade taastootmisest rajooni majandites.

Ettekandja Tartu Rajooni RSN Täitevkomitee Põllumajandusvalitsuse juhataja J. TÄÄKER.

Istungjärk on Tartus Riia 15 saalis.

TARTU RAJOONI RSN TÄITEVKOMITEE

MEIE PÕHISEADUS

Naised põllumajanduses

NSV Liidu konstitutsioonis on fikseeritud, et riik hoolitseb tööolude parandamise ning raske kehalise töö vähendamise, edaspidi aga täieliku väljatõrjumise eest tootmise komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise alusel.

On hea, et ma olen nii vana, et mäletan, missugune oli maanaise tavaline tööpäev 35—40 aastat tagasi. Selles oli palju sarnast Vargamäe Krõõda päevaga. Ei jäänud Krõõt ka viimaseks, kes raskest tööst kurnatuna varakult kokku varises. Mäletan...

Veel parem on, et olen nii noor, et loodan näha aega, millal põllumajandusloomi peetakse niisugustes farmides, kus raske kehaline töö on sootuks välja tõrjutud, tööpäev normaalse pikkusega, farmi ümber muru ja asfalt.

Meie vabariigis kasutati eelmisel viisaastakul maaehituseks ettenähtud summad põhiliselt põllumajandusliku tootmise kontsentreerimiseks ning loomakasvatussaaduste tööstuslikule tootmisele ülemineku kuks. Rohkem kui pool majandite piimakarjast viidi viisaastaku jooksul suurfarmidesse, lõpetati Tallinna ja Tamsalu linnuvabriku ehitus, anti käiku sealiha tootmise kombinaadid Viljandi ja Pärnu rajoonis, ning hakati ehitama Ranna sovhoosi broilerivabrikut. Sellest kasvas tunduvalt tööviljakus, paranes söötade kasutamine ning kergenes loomakasvatajate töö.

Kümnendal viisaastakul ehitamine jätkub. Aasta lõpuks on meie vabariigis vähemalt 230 suurfarmi, igaüks neist mahutab üle 400 lehma. Paljud maanaised vabanevad käsitsitööst. Mis tuleb selle asemele?

Missugune on naise osa tuleviku põllumajanduses? Ega sellele olegi lihtne vastata. Vana süsteem *inimene — põld — loom* asendub uuega *inimene — masin — põld — masin — loom*. Kuidas need naised, kellel pole vastavat kutseharidust, sellesse uude süsteemi sobivad? Põllul on naiste osa väike, seal on mehed ja masinad. Nii ongi maanaiste tööpaigaks jäänud peamiselt kontor ja kool, neid töötab kaupluses, meditsiinialal. Ja muidugi loomakasvatuses. Kas farmitöö, kui see mehhaniseeritakse ja automatiseeritakse, ei muutu naiste tööst meeste tööks? Meie vabariigis pole juba paaraastat leidunud ühtki neidu, kes oleks söandanud astuda EPA põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonda.

Näib valdavat sellinegi arvamus, et mida suurem osa loomaarstidest, agronoomidest ja zooinseneridest on mehed, seda parem. Ehk ei olegi see paha mõte, jätta põllumajandus tervenisti meeste hoolde, naisi aga rakendada ainult teeninduses, koolides, meditsiinis? Probleem pole just uus. Ajalehes «Vändra Kaja» 27. juulist 1914 on kirjutatud: «Koolitud perenaisi on meil Eestis juba õige palju, neid võib pea igast kihelkonnast mitu eksemplari leida, kuna kutseharidusega perenaist ilma asjata otsime.»

Vändra mehed lahendasid tookord olukorra nii, et panid tüdrukud õppima «taimeteadust, viisikat, keemiat, maamõõtmist, põllutööd, põllutööriistade teadust, maaparandust, heinamaa harimist, loomade anatoomiat ja visioloogiat, karjakasvatust, loomade arstimist, piimatalitust, aiatööd, mesilastepidamist ja ühistegevust.» Nii on lugeda Vändra esimeste kuuekuuliste põllutöökursuste programmist. Need kursused leidsid aset 1912.—1913. aastal. Samasugune tegevus algas teisteski kihelkondades. Maarahva teadmiste tase mõnevõrra tõusis, aga masinaid oli vähe ja töö jäi ikkagi raskeks.

Mehhaniseeritud ja automatiseeritud sotsialistlik põllumajandus esitab maanaiselegi mõtlemapanevalt kõrgeid nõudeid. Mõnes majandis on juba praegu neidudest puudu, noormehi olevat maal rohkem. Mu vanaisa, kes sajandivahetusel Vändra kandis maameeste ja -naiste kutsehariduse edendamisele käed külge pani, oleks vististi ütelnud: «Sedasi ei lähe elu edasi.»

Sotsioloogid on kindlaks teinud, et töö laabub kõige lahedamalt seal, kus mehi ja naisi enam-vähem võrdselt. Endises Võrtsjärve kolhoosis seda arvestati. Ilmselt maksaks kõigil majandijuhtidel seda sotsioloogide uurimuste tulemust tähele panna.

Niisiis arvan, et tüdrukutele tuleb tõsisemaid ülesandeid usaldada. Üks mälestuskild kipub veel meelde. Eks minugi isa töötanud masinatega, niipalju kui neid tolleaegses talus oli, alati ise. Selles ei puudunud hoolitsus: töö keerukas ja hobunegi noorevõitu, kipub perutama, parem kui ohjad peremehe käes. Kui juhus poleks nõudnud, et ma 17-aastasena peaaegu terveks suveks pidin heina- ja viljaniitjale istuma, ei oleks ma kunagi teada saanud, et masinaga niitmine on meeldiv ja jõukohane töö. Rida rea kõrvale, ainult et kõik on hoopis suurejoonelisem kui varraskudumisel. Perutama kippuv hobune aga paneb noore inimese proovile.

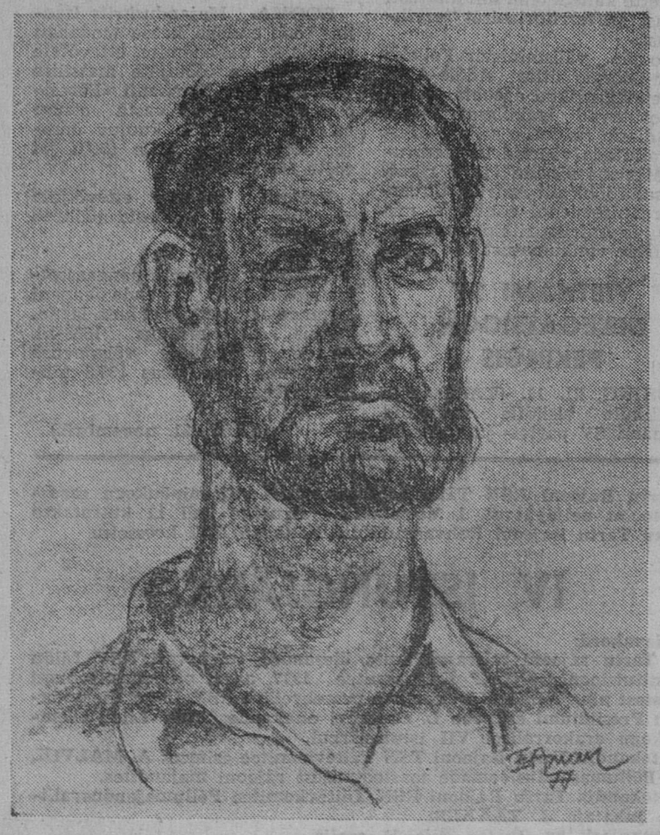
Mida teevad naised põllumajanduses aastal 2000? Uue konstitutsiooni järgi on meil õigus valida elukutset ja tööala vastavalt kutsumusele, võimetele, kutsealasele ettevalmistusele ja haridusele ning arvestades ühiskondlikke vajadusi. Et maanaine ei lahkuks mehhaniseeritud ja automatiseeritud põllumajandusest, tuleb mitmekesistada tema kutsevaliku võimalusi põllumajanduses ja süvendada ettevalmistust. Küllap põllumeeste suurkoolilgi on selleks veel kasutamata võimalusi.

Teadsin juba pealkirja asetades, et seda probleemi ma päriselt lahata ei suuda. Aga mõni ütleb: probleemi ei olegi. Antagu mulle andeks, kui millestki valesti aru saan, aga olen ikka ja jälle tulnud järeldusele, et maarahva töö tulemused ei saa edaspidi küllalt head ja perekond küllalt tugev olla, kui noormehed ja neiud ei õpi õlg õla kõrval tehnikat ja tootmiskorraldust ning kui neid farmides ja asutuste juhatustes enam-vähem võrdselt ei rakendata. Selles asjas oleme tasakaalust kohati üpris kaugel, kuigi mõningaid samme sinnapoole on siin-seal astutud. Naistel väidetakse loomupärast tehnikahuvi vähe olevat, ent seda huvi tuleks õigel ajal süvendada.

Kui jätad naisterahva pikemaks ajaks üksinda masinale, võib-olla ei tule sealt siis tõesti midagi head välja. Aga kui ta on seal mehega kõrvuti, siis edeneb töö, ma arvan, paremini kui mehel üksinda. Küllap on tegemist vastandite ühtsuse igivana printsiibiga.

LEIDA LEPAJÕE,
EPA professor

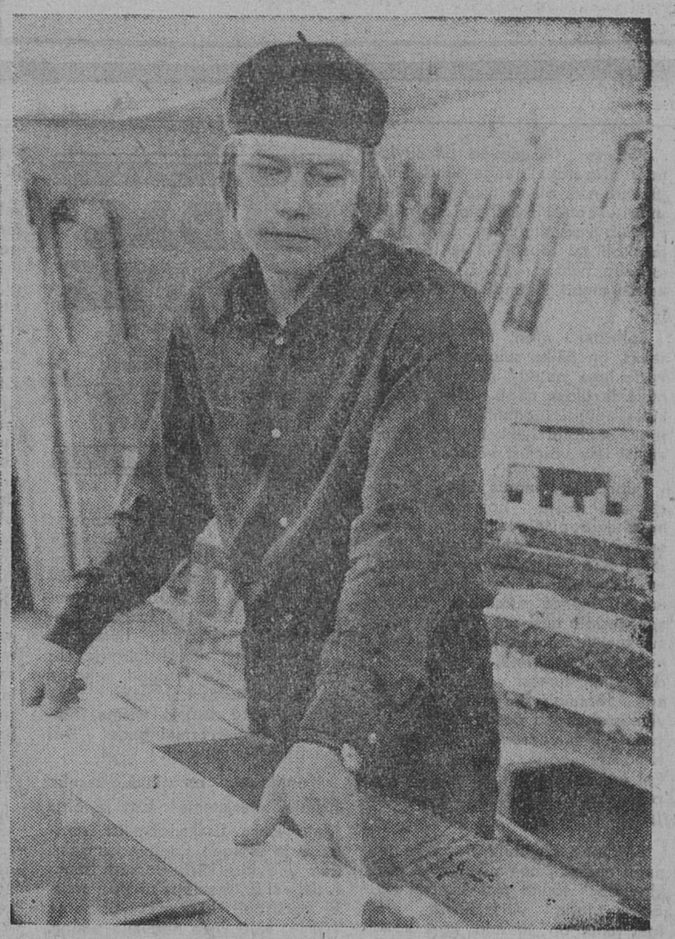
«Palume Teid külastada ERICH ARRAKU tööde näitust Tartu Kunstnike Majas 23. nov. — 15. dets. 1977.»
Nii seisab kutsel. Olgu ka kõik lehelugejad kutsutud vaatama näitust, mis avatakse homme kell 16.

Autoportree. 1977.

TÄNA Elva teenindusmajas

Pildistatud on Kalju Kangrot ja Arve Tsirki. Mõlemaid tuntakse oma ala tublimatena — plaanid alati täis. Pildistamas käis Hugo Lepp.

HUGO LEPA fotod

ÜLIKOND KAHE NÄDALAGA

Moeateljee meister Vaike Ilves tegi parajasti õmblustöökoja plaanitäitmise graafikut. Sügiskuude tulemused pole eriti rõõmustavad. Talve eel vajatakse mantleid, kleitide ja ülikondade õmblejail on plaani täitmisega raskusi, sest pole tellijaid. Moeateljee korraldas oma toodete tutvustamise õhtu, kus näidati kõiki esemeid ja räägiti nende uutest hindadest. Vestluses selgus, et inimestel on kõrgenenud hindade suhtes eksiarvamusi — tegelikult pole hinnavahe kuigi suur. Ülikonna õmblemine maksab 40 rubla; kleitide hind on tõusnud 2—3 rubla, pikkade kleitide õmblemine on selle võrra odavamaks läinud. Villase kleidi õmblemine maksab 11—16 rubla.

Kärsitute tellijate rõõmuks pole praegu järjekorda ollagi. Kleidiproovile võib tulla juba järgmisel päeval, ülikonna saab kätte kahe nädalaga.

Üks tublimaid brigaade moeateljees on juurdelõikaja Maie Kirki juhatusel töötav noortebrigaad. Moodustati see möödunud sügisel.

KUS ON KELLADE TAGAVARAOSAD?

Kellasseppadel Elmo Soomel ja Vaino Koklal on ka plaanid suured ja tellimusi praegu vähe. Päevas tuuakse parandada 5—6 kella, nendega plaani ei täida. Raskusi on tagavaraosadega, eriti elektrikellade puhul. Mitmeid inimesi tuleb patareide, kellade «Lutš 1800» ja «Slava 1600» balanssvõllide puudumise tõttu tagasi saata. Muude kellade parandamine pikalt aega ei võta, nii et tartlastel, kel oma ajanäitaja kordasaamisega kiire, ei maksaks Elva-teekonda pikaks põlata.

SASSOONSOENG JA PASSIPILDID

Juuksuritöökoja brigadir Vaike Tuudelepp nimetab parimatest juuksureid Hilja Narussoni, Zinaida Tjagunovat, Kaja Härmi, maniküürijaid Ljuda Parkseppa ja Sirje Mooritsat.

Juuksur peab moega kaasas käima. Möödunud aasta oktoobris õpiti selgeks sassoonlõige ja käidi Riias vaatamas linnavõistlust. Oli huvitav, kuid Riia kolleegide töövahenditega varustatus pani veidi kadestama — igal juuksuril laual ajakohane föön. Elvas on tervе juukselõikla peale ainult üks, ja seegi rohkem remondis. Puudus on ka headest juuksevärvidest ja harjadestkammidest.

Fotoateljee brigadiri ametit peab Kalju Lotamõis. Passipilte käiakse tegemas ka Tartust. Lisatööd toob roostene vesi. Hea pildi saamiseks peab seda pesema puhta veega. Nii tassitaksegi vett kaevust ja järvest. Vaatamata sellele tehakse pilte kiiresti ja hästi.

PESUMASINAD, TRIIKRAUAD, PARDLID

Kellel pesumasin alt vedanud või tolmuimeja korrast ära, astub sisse kodumasinaremondi töökotta. Riiulitel kirjutusmasinad, triikrauad, pardlid ja mis kõik veel, seina ääres pesumasinate rivi. Kõige selle keskel askeldab kord masinaid üle vaadates, kord paberite taha istudes mehaanik Anton Kodu. Kas tööde vastuvõtjat ei olegi? Ei ole jah. Ega töökoja lahtioleku ajal saagi nüüd selliseid töid ette võtta, mis katkestamist ei salli. Tuleb veidi ka omast ajast teha, et kõiki abivajajaid rahuldada.

Anton Kodu on töötanud remonditöökojas ligi 20 aastat. Kliendid on rahul. Kel kiire, saab parandatud eseme kiiresti kätte, kel aega oodata, tuleb sellele kokkulepitud ajal järele. Tühje lubadusi siin majas ei tunta, venitamist samuti mitte.

EHITUSTEENINDAJATE TÖÖTINGIMUSED PAREMAKS

Edukaim Elva teenindusettevõtetest on tänavu ehitusteenindusvalitsuse Elva osakond. 14. oktoobriks täideti 2 aasta plaan ja siitpeale antakse üleplaanilist toodangut. Teenindusalasid on kuus: parandatakse pehmet mööblit ja sporditarbeid, tehakse puusärke, metallesemeid (torud, räästarennid, plekkahjud), puitesemeid (uksed, aknad), aiavõrku, klaasitakse aknaid.

Praegu on käimas matusetarvete töökoja kapitaalremont, mis loodetakse lõpetada järgmise aasta sügisel. Saadakse nüüdisnõuetele vastavad töötingimused. Plaanis on ka laudsepakoja kapitaalremont. Kõige paremini on töö korraldatud puidutsehhis. Seal on ka uusimad seadmed. Tänavu tuli vahe sisse aiavõrgu kudumisel — polnud traati. Kiita ei anna saematerjalide kvaliteeti.

Parimaist töötajaist nimetas osakonna meister Harald Härsing laudsepp Arne Tsirki, kes sai I kvartali ülevabariigilises arvestuses parima noorteenindaja nimetuse. Hiljuti käis A. Tsirk Tallinnas pildistamisel töökuulsuse lippude juures. Oma tööga on viisaastaku kolmandasse aastasse jõudnud laudseppade brigadir Ants Tigane, plekksepad August Kivirähk ja Kalev Rekand, dekoraator Evi Ess matusetarvete töökojast ja aiavõrgu kuduja Herta Kivirähk. Tellijail on meeldiv suhelda alati lahke ja tähelepaneliku tellimuste vastuvõtja Tamara Bolotovaga.

KOKKUVÕTE: REKLAAM, REKLAAM

Praegune vaikus teenindusmajas on n.-ö. hooajaline. On ju maarahval viimase ajani olnud õige kibedad päevad. Ometi peaksid teenindajad endale nähtavasti rohkem reklaami tegema. Selles mõttes maksab veel kord märkida moeateljee tutvustusõhtut. Ega inimene pea ära arvama, mida see või too töökoda teeb. Teeninduspäevi võiks niisiis sagedamini korraldada — küll siis oleks tegijail lihtsam plaani täita ning küllap oleksid rohkem rahul ka tellijad.

KIRSTI SINISSAAR

Komsomoliaasta oli sisukas

Lõppenud on aruande- ja valimiskoosolekud, kus tehti kokkuvõtteid Suure Oktoobri juubeli eelsest tööst, seati sihid tähistamaks Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu 60. aastapäeva.

Sisukad olid komsomoli grupikoosolekud Tartu kaubamaja jalatsi- ja trikotaaži- ning majatarvete osakonnas. Põhitähelepanu suunati õppimisele ja kvalifikatsioonile. Eelmisel aruandekoosolekul püstitatud eesmärk — kommunistliku töö kollektiivi nimetus — saavutati maikuus.

Aktiivselt läksid tsehhiorganisatsiooni koosolekud konservitehases ja piimakombinaadis.

EPA Ülenurme majandi kommunistlike noorte koosolekule lisas pidulikkust Reola kooli pioneeride montaaž «Suur Oktoober», juhendajaks vanempioneerijuht Malle Kont.

Koosoleku algul anti Peeter Venderile kätte komsomolipilet. Aruande komitee tööst esitas sekretär Heino Ligi, ameti poolest spordimetoodik. Kiirel saagikoristuse ajal läks ta viljakuivatisse appi.

Hästi töötasid noortebrigaadid rohujahuveskis ja kombainidel. Hoolitsetud on vaba aja sisustamise eest. Kindlasti on see üks põhjusi, miks majandi noored linna ei kipu. Meeldivas koostöös ollakse Reola kooliga. Vanemsener Mart Lentsius ütles oma sõnavõtus, et noortebrigaade tasuks moodustada igal tootmisalal.

Toomas Tiisler tänas kombainerite brigaadi juhendajat Hugo Tehvandit. Kuid laiduväärset leiti töö organiseerimises: liiga palju aega kulus hommikuti ülesannete jaotamiseks, seda oleksid agronoomid saanud teha juba õhtul. Nullkursusest rääkis vastne EPA üliõpilane Peeter Toots. Tervitussõnad EPA kommunistlikelt noortelt tõi Kaarel Mänd, kes oli suvel Ülenurmel ehitusmaleva komandör.

Endine komsomolisekretär, praegune farmibrigadir Lembit Meeksa, kes komsomoli lähetusega õppis Kehtna parteikoolis, toonitas õppimise vajalikkust ja peremehetunde tähtsust.

Hinnangu tehtule andis ka majandi direktor Kalju Roosve. Parteibüroo sekretäri Mati Pransu kõneaineks oli meie riigi uus konstitutsioon.

Rajooni komsomolikomitee aukirjad anti kätte ehitustööde juhatajale Leino Lepale, operaator Geelia Eerikule, kassiir Ene Viirale ja spordimetoodik Heino Ligile. Algorganisatsiooni juhtima valiti 7-liikmeline komitee, eesotsas taas Heino Ligi.

ETKVL-i kaubabaasi 55-liikmeline komsomolipere (sekretär kaubatundja Eve Laar) annab oma toeka osa kaubabaasi plaanide täitmiseks. «Komsomoliprožektorist» on abi olnud töödistsipliini tugevdamisel. Tehnikumis või õhtukoolis käib 15 kommunistlikku noort. Aasta algul moodustati noortebrigaad laos nr. 16. Juhendajaks on kommunist Leonore Raamat. Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäeva auks oli võetud lisakohustused. Tahetakse võistlusse astuda ETKVL-i teiste noortebrigaadidega.

Uus komsomolikomitee valiti 11-liikmeline, sekretäriks jälle Eve Laar.

«Rahvaste Sõpruse» kolhoosi komsomolialgorganisatsiooni sekretär Kaja Helleng esitas põhjaliku aruande. Peaaegu igal kommunistlikul noorel on kindel ühiskondlik ülesanne. Neli noort on rühmajuhtideks Mehikoorma 8-klassilises koolis. «Komsomoliprožektoril» on põhjust teha kontrollkäike töökoja ruumidesse ja ümbrusse.

Uus komitee valiti 5-liikmeline, sekretäriks tehnilise hoolde meister Arvo Tenson.

Tartu konservitehases oli tähelepanu all osavõtt ettevõtte töö organiseerimisest. Vähe on noored teinud ratsionaliseerimisettepanekuid. Tehase direktor Moissei Sverdlov soovis, et haaraks kaasa ka neid, kes veel ei ole kommunistlikud noored.

Koosolek võttis ÜLKNÜ-sse vastu Uno Hundi ja andis NLKP liikmekandidaadiks astumise soovituse Elle Ennokile.

Komitee sekretäriks valiti insener Aleksander Arhipov.

Kaubamaja kommunistlikud noored pidasid oma aastakoosoleku kooperatiivi saalis. Aruande esitas sekretär Helle Karri.

Elve Laanepere, Eve Annov ja Anne Randoja pälvisid rajooni komsomolikomitee aukirja.

Majatarvete sektsiooni komsomolibrigaadile (brigadir Koidu Komp ja grupiorganisaator Anne Randoja) anti ÜLKNÜ Keskkomitee rändvimpel «Kommunistliku töössesuhtumise eest».

Viiendat aastat valiti komitee sekretäriks Helle Karri, rajooni staažikamaid komsomolisekretäre.

Pidulikud olid aruandekoosolekud ka Tartu näidissovhoosis ja Lenini-nimelises näidissovhoosis. Mõlema majandi mehhanisaatorite noortebrigaadidele anti kätte NSV Liidu Põllumajandusministeeriumi, NSV Liidu Ametiühingute Keskнõukogu ja ÜLKNÜ Keskkomitee ühine aukiri 1976. aasta tulemuste eest. Brigaade juhendasid Erika Rõõm ja Leo Müllerson.

Maanoorte koosolekutel oli kõneaineks sotsialistlik võistlus saavutamaks austavat õigust alla kirjutada Leninliku Komsomoli raportile Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäeva puhul, analüüsiti ajutiste noortebrigaadide sotsialistlikku võistlust, noortebrigaadide loomist vastutusrikastes tootmislõikudes, üldhariduslikku ja poliitilist enesetäiendamist ning paljut muud tähtsat.

Valitud komsomolisekretäridest üle poolte on NLKP liikmed ja kas kõrgema või lõpetamata kõrgema haridusega. Aruandeperioodil kasvas rajooniorganisatsioon üle tuhande liikme võrra.

ELLE OTT,
rajooni komsomolikomitee organiseerimisosakonna juhataja

Tihe sadu ei meeldi

Juba pühapäeva hommikul oli kerge härmatis maas, ja vähehaaval tuli taevast lisa. Kella 11 paiku sadu tihenes. Tänavatel hakkasid autod vingerdama. Mõni sõiduk ei suutnud Riia, mõni V. Kingissepa tänava mäkke üles ronida. Sõidukid sõitsid ka külgepidi kokku — mõne tunni jooksul oli autoinspektsioonis 12 väljakutset. Õnneks ei olnud avariid raskete tagajärgedega. Eks see ole ka arusaadav, sest kiiret sõitu teha ei saanud ükski liiklusvahend. Ei saanud sõiduplaanidest kinni pidada linnaliinide bussid. «Ei saa Kingissepa mäest üles,» tuli dispetšeritele kurtma 12. liini bussijuht. Siis ilmus liivatusauto, see sõitis ees ja buss tema järel. Nii saadi küll mäest üles.

Mida sajust arvata?

Kommunaalkombinaadi juhataja Reinold Notberg: «Sadas väga tugevasti. Mõne tunni jooksul tuli maha üle 20 sentimeetri. Eks me saanud oma masinaparki proovida. Pidas vastu küll, midagi rikki ei läinud.»

Tõrjetööd alustati juba hommikul, esmalt läksid välja liivapuisturid, ja kella 11 paiku, kui sadu tugevnes, saadeti välja kaheksa sahkautot, mis kõik pühkimisharjadega varustatud. Ning veel üks traktor saadeti soolasegust liiva maha külvama. Kõigepealt võeti käsile magistraalid ja eriti veel tõusud-langused. Ometi jäi selle üsnagi suure masinaväe suutlikkus väheseks. Või millega seda seletada, et isegi kõige suurema liiklusega tänavaid ei suudetud rahuldavas seisus hoida?

R. Notberg: «Olgu öeldud, et ka lumetõrjes on oma tehnoloogia ja määratud ajad, mille jooksul pärast lumesadu tuleb puhastada esimesse järjekorda võetud tänavad ja mille jooksul teised, vähem tähtsad.

Kui näiteks oleme soolaga segatud liiva maha pannud, tuleb sellel lasta vähemalt kolm tundi seista, alles siis võib hakata sahkama. Muidu ei jõua sool mõjuda, see oleks tarbetu soola kulutamine.»

Tehnoloogia on oluline küll, kuid vähemalt magistraaltänavad peaksid olema sõidetavad igal ajal. Juhtub tööpäeval kõvasti sadama — kas peavad siis kõik veokid mitmeks tunniks seisma jääma?

Arvatavasti on paljudel meeles talvehakud möödunud ja ülemööunud aastal. Eks juhtunud peaaegu samuti nagu tänavu – tuli kotamaalt tihe lumesadu, tõrjetööd lumesid ning sõiduteedel pressisid autod paksu lumekihi jääks, mille lammutamine nõudis hiljem palju tööd ja vaeva. Tänavu pööras ilm õnneks sulale.

Et vältida jääkihi tekkimist sõiduteedele, tuleks hoolikalt sahata või rohkeit soola maha riputada. Mõju on siis eriti tuntav, kui soola külvatakse lumesaju alguses.

R. Notberg: «Soola saame ainult väheke liiva hulka panna. Selle talvе sool pole veel kohale jõudnud. Järgmise saju puhuks jääb ehk ainult mõni tonn.»

Mõistagi tuleb soola kasutada nii, et see ei satuks sinna, kus ta kasu asemel hakkab kahju tegema. Ehk pole ka väga ketserlik unistada, et ägeda lumesaju aegu tuleksid kohe välja lumelaaduridki ja mõned veokid ning aigaks lume äravedu. Kuid meie linnas pole veel nii kaugele jõutud. Lumevedu algab ikka järgmisel päeval. Aga kui juhtub sadu olema näiteks laupäeval, siis enne esmaspäeva pole lumelaadimist kusagil näha. Selline pikatoimelisus on ajast ja arust — kui autokoondisest kallurid nii kähku tulema ei pääse, tuleks kommunaalkombinaadil kohemaid rakendada oma veokid (enne peab need muidugi lumeveoks kohandama). Eile oli üks lumelaadimismasin käigus, kuid üks ei suuda kuigi palju rookida. Seekord hakkas lumi sulama, kuid mida rohkem talve poole, seda vähem võib loota ilmataadi vastutulelikkusele.

Majahoidjaid ja majaomanikke oli näha üsnagi agaralt tegutsemas, kuid nagu mullu ja muistegi kühveldasid mõned neist ikka lund sõiduteele. Ilmselt ei piisa, kui selliste korralekutsumise jääb ainult möödasõitvate autojuhtide hooleks.

STEPAN KARJA

Juubeli puhul

PARIIS, 20. 11. (TASS). «Nõukogude Venemaa maalikunst ja graafika» — nii nimetatakse näitust, mis avati ühingu «Prantsusmaa—NSV Liit» uues hoones. See toimub Nõukogude Liidu päevade raames. Sel korral on au esindada nõukogude kultuuri Vene NFSV-l. Saalides eksponeeritud rohkem kui 100 maali ja graafikateost tutvustavad külastajaid Vene Föderatsiooni paljurahvuselise kultuuri hoogsa arenguga nõukogude võimu aastail.

Avatseremoonial kõneldes avaldas ühingu «Prantsusmaa—NSV Liit» täitevpresident Guy Desson veendumust, et näituse ja teiste ürituste edu soodustab kahe maa rahvaste sõpruse ja teineteisemõistmise edasist tugevnemist. Üritusi korraldatakse Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäeva puhul umbes sajas Prantsuse linnas.

Vene NFSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja V. Kotšemassov kinkis ühingule hulgaliselt vene, nõukogude ja maailmakirjanduse teoseid vene ja prantsuse keeles.

Rööbiti selle näitusega, mis kestab 19. detsembrini, annab Prantsusmaal külalisetendusi Moskva Taganka Draama- ja Komöödiateater.

Süüria KP Keskkomitee Poliitbüroo avaldus

DAMASKUS, 20. 11. (TASS). «Sadati otsus sõita Jeruusalemma kohtumisele Iisraeli sionistlike liidritega on tema mitu aastat tagasi alanud kapitulantliku tegevuse kõrgpunkt,» öeldakse siin laiali saadetud Süüria Kommunistliku Partei Keskkomitee Poliitbüroo avalduses. «Sellele otsusele eelnesid Siinai kokkuleppe sõlmimine, ohjeldamatu Nõukogude-vastane kampaania, «lahtiste uste» poliitika ning Egiptuse progressiivsete patriootlike võitude likvideerimine, mis olid saavutatud Kamal Abdel Nasseri juhtimisel.

Sadati viimane samm on löök araablaste võitlusühtsuse pihta nende võitluses agressiooni ja okupatsiooni vastu, see kinnitab veel kord tema kurssi separaatläbirääkimistele Lähis-Ida küsimuses, mis õõnestab araabia riigijuhtide nõupidamiste otsuseid.»

Süüria Kommunistlik Partei osutab, et see visiit on ohtlik araablaste üritusele.

K. KARAGEZJAN

Wiesbadeni *Kulturträger*

Näitus avati 30. oktoobril. Kuid härra Kanter ei mallanud seda ära oodata. Juba augusti algul istus ta retsenseerima väljapanekut, mida ta üldse polnud näinud.

Hesseni liidumaa *Landtag*'i saadik ja Kristlikdemokraatliku Liidu Wiesbadeni linnapeakandidaat Manfred Kanter leidis oma «ristisõja» küllaldaseks põhjuseks juba näituse pealkirja «60 aastat nõukogude maalikunsti». Enne Wiesbadenit näidati seda väljapanekut menukalt Pariisis.

Raske öelda, kas ta võttis endale eeskujuks tolle Kolmanda *Reich*'i tegelase, kes sõna *kultuur* kuuldes haaras püstoli. Kindel igatahes, et ühelegi kunstiteosele ta püssi laskeulatusest ligemale pole saanud.

Sellest hoolimata (või pigem vist tänu sellele) ei hakanud tal häbi oma «kultuuriprogrammi» maha kuulutada. Esiteks koosnevat nõukogude maalikunst üksnes «kolhoositaride, terasevalajate ja punaarmeelaste» piltidest, mistõttu ta ei käivat üldse kunsti ette. Teiseks avaldavat see «ebakunst» Saksa Föderatiivse Vabariigi kodanikele halba mõju, mille vastu tulevat rakendada meetmeid.

Ja siinkohal lõi Kanter lauda oma põhiidee: Nõukogude näitust tuleb «täiendada» ning ühendada ta koos hitlerliku *Reich*'i maalidega pealkirja alla «Unifitseeritud kunst eile ja täna»!

Tuleb tunnistada Wiesbadeni kunstisõprade läbinägelikkust. Ajaleht «Wiesbadener Kurier» kuulutas Kanteri «idee» poliitiliseks sabotaažiks, mille teostumise korral tuleks hüvasti öelda Saksa FV ja NSV Liidu kultuurivahetuse mõttele.

Näitus sai teoks NSV Liidu saadiku V. Falini ja Hesseni kultuuriministri H. Krolmanni eestkostel. Kuni 30. detsembrini on wiesbadenlastel võimalus tutvuda 111 maaliga aastaist 1917—1977. Ning esialgsete andmete järgi otsustades teevad nad seda küllalt innukalt.

Kulturträger Kanteri «sõjakäik» poleks meile kordagi läinud, kui tema mõttekaaslased üha ja jälle ei kutsuks üles «vabale kultuurivahetusele». Wiesbadeni vahejuhtumist ilmneb, et neid ei huvita tõelise kultuuri vahetus Helsingi lõppakti vaimus, vaid vahetus, millest saab ükskõik mil viisil lõigata provokatsiooniseekleid.

Wiesbadeni tsensor näitas meile, mille ta haarab, kuuldes sõna *kultuur*. Ta haarab antikommunismi relvaloksu.

Ajakirjast «Novoje Vremja» (nr. 45, 1977)

LINNAR PRIIMÄGI

Kõigist maailmajagudest

ROOMA. Itaalias — Dante ja Leonardo da Vinci kodumaal — on praegu ligikaudu 12 miljonit täiesti või osaliselt kirjaoskamatut. Sellest kõneldakse siin avaldatud Rahvaharidusministeeriumi uurimuses. Üleüldse ei oska lugeda ega kirjutada umbes kaks miljonit itaallast.

Kõige kõrgem on ministeeriumi andmeil vähese haridusega isikute protsent Itaalia majanduslikult mahajäänud lõunapiirkondades.

Üldlevinud arvamusele risti vastu näitab uurimus, et ka tööstuslikus Põhja-Itaalias on suur hulk kirjaoskamatuid või poolkirjaoskamatuid inimesi. Nagu nendivad spetsialistid, tõendab see seda, et kapitalistidel on kasulik, kui riigis on reservis väheharitud tööjõudu selle kasutamiseks rasketel ja kvalifitseerimata töödel.

BUDAPEST. Ungari ehitajad viivad käesoleva aasta lõpule suurte töösaavutustega. Tööviljakuse tõstmise, ehitusmasinate ja -mehhanismide parema kasutamise ning eesrindlike brigaaditöömeetodite levitamise teel viidi enne tähtaega lõpule alumiiniumoksiidi tehase rekonstrueerimine Almasfüsitis, anti ekspluatatsiooni külmhoone Zalaegerszegis, hapnikutehas Ozdi metallurgiakombinaadis ning mitu teist tähtsat rahvamajandusobjekti.

Kiires tempos käib elamuehitus. Kümne kuu jooksul on üle 30 000 perekonna saanud uue korteri. See on tunduvalt kõrgem näitaja kui möödunud aastal samal ajal.

TOKIO. Sügava majanduslikku languse tingimustes vallandavad Jaapani ettevõtjad massiliselt töötajaid. Tekstiilikompanii «Kodzi» viiendik töötajaid said lõpparve. «Tootmiskulutuste kärpimise» vajaduse ettekäändel kavatseb firma administratsioon lähemal ajal tänavale heita üle 500 töötaja.

Osaka kompanii «Teidzin Seichi», mis on Jaapani üks suurimaid kangelastelgede tootjaid, on samuti teatanud viiendiku oma töötajate eelseisvast vallandamisest.

ATEENA. Täna toimuvad Kreekas ennetähtaegsed parlamendivalimised. 15 partei ja poliitilise rühmituse esindajad võitlevad parlamendi 300 saadikukoha pärast.

MOGADISCIO. Jätkates ebasõbralikku joont Nõukogude Liidu suhtes, käskisid Somaali võimud TASS-i ja APN-i korrespondentidel lahkuda sellest riigist. Sellega jätsid nad Nõukogude üldsuse ilma võimalusest saada informatsiooni Somaali riigi sise- ja välispoliitikast ning Somaali rahva elust.

On iseloomulik, et säärane otsus tehti hetkel, mil teatavad Somaali ringkonnad püüavad ajakirjanduse veergudel lõkkele puhuda Nõukogude Liidule vaenulikku propagandat.

DUBLIN. Iirimaal on praegu enam kui 106 000 töötut. Tööpuuduse kasvust teatades osutab ajaleht «Irish Times», et ametlik statistika ei võta arvesse tuhandeid kooli- ja kolledžilõpetanuid, kes ei suuda leida tööd.

NAIROBI. Victoriast saabunud teateil loobus Seišelli Saarte Vabariigi valitsus kasutamast Inglise ringhäälingu- ja televisioonikompanii BBC sõnumeid rahvusraadio saadete informatsiooniallikana.

Seišellide valitsus on seisukohal, et rahvusraadio ei saa kasutada välismaa raadiojaamade teateid, mis ei vasta Seišelli Saarte Vabariigi poliitika eesmärkidele ja põhimõtetele.

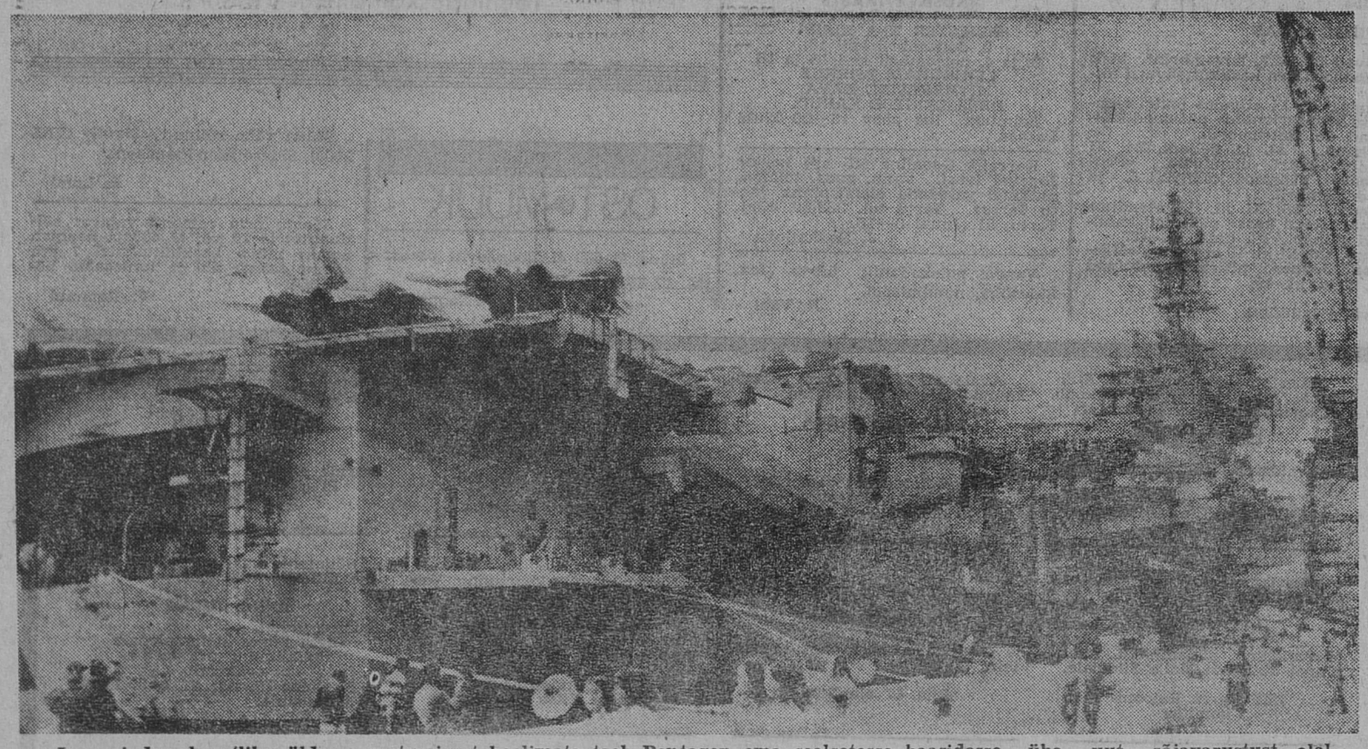
Pärast uue valitsuse võimuletulekut 5. juunil 1977 ei ole rahvusraadio enam käputäie privilegeeritud isikute hääletoru, vaid teenib rahvast.

NEW YORK. ÜRO ringkondades peetakse suureks panuseks võidurelvastumise ohjeldamisse ning üldise ja täieliku desarmeerimise saavutamisse Peaassamblee esimeses komitees vastu võetud desarmeerimisresolutsiooni. Komitee kiitis üksmeelselt heaks ÜRO Peaassamblee desarmeerimisalase eriistungjärgu kokkukutsumise ettevalmistuskomitee ettekande. Eriistungjärk peab toimuma 1978. aasta mais—juunis ÜRO peakorteris New Yorgis.

Esimene komitee võttis samuti vastu resolutsiooni India ookeani rahutsooniks kuulutamise deklaratsiooni kohta.

Laialdase toetuse osaliseks on siin saanud NLKP Keskkomitee peasekretäri, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe L. I. Brežnevi ettepanek kuulutada rööbiti teatavaks ajaks kõigi tuumarelvakatsetuste keelustamisega moratoorium rahuotstarbelistele tuumaplahvatustele. Üldise arvamuse kohaselt rajab see Nõukogude Liidu tähtis algatus tee lepingule, mida rahvad juba kaua on oodanud.

(TASS, 20. novembril)

Jaapani demokraatliku üldsuse vastuseisust hoolimata toob Pentagon oma sealsetesse baasidesse üha uut sõjavarustust, alaldamaks poliitilist pinget Kagu-Aasias.
Pildil USA lennukikandja «Constellation» Yokosuka sadamas. TASS

14. november

Kreeka Kommunistlikul Parteil avanes üle hulga aja võimalus pöörduda Hellase rahva poole televisiooni vahendusel: partei esimene sekretär Harilaos Florakis mõistis praeguse valitsuse hukka töötajate huvide eiramise ning Kreeka allutamise pärast USA-le ja NATO-le. Valimiste eel taotlevat kommunistid igasuguste suhete katkestamist NATO-ga ning ühisturgu mitteastumist.

Brüsselis tuli avalikuks 1976. aasta juulis USA, NATO ja LAV sõlmitud lepe kukutada Angoola seaduslik valitsus. Leppe on Zürichis alla kirjutanud Ühendriikide tollane riigisekretär Henry Kissinger, NATO Euroopa-vägede ülemjuhataja kindral Alexander Haig ja LAV peaminister Balthazar Vorster. Selle alusel tuleb Namiibiasse ja Simbabvesse paigaldada Ameerika-meelsed valitsused. Viimaste toetusel ärgitataks ulatuslikke tülisid.

Argentiinat on vallanud streigivahk. Raudteetöölised on innustanud muudegi majandusharude töötajaid protestima elu kallinemise (tänavu kümne kuu jooksul 122,6%) ning ametiühingutegevuse pärssimise vastu. Pealinnas Buenos Aireses on streikijaid 200 000.

Addis Abebast anti teada Etioopia Ajutise Sõjaväelise Haldusnõukogu aseesimehe Anafu Abate kohta langetatud surmaotsuse täideviimisest. Valitsuse avalduses öeldakse ta soosinuvat kontrrevolutsiooni ja LKA-d ning teinuvat takistusi maareformile.

Prantsuse tööministeeriumi teatel oli Prantsusmaal oktoobri lõpuks 1,2 miljonit töötut. Ülemaaline ametiühingute liit kinnitab selle arvu küündivat 1,6 miljonini.

Filipiinide pealinna Manilat tabas taifuun «Kim». See uputas tänavad ja katkestas elektrivoolu. Tuule kiirus taifuuni südames oli 200 km/t.

15. november

USA Kommunistlik Partei kutsus Ühendriikide edumeelset üldsust üles nõudma valitsuselt ja Kongressilt meetmeid isoleerimaks Vorsteri kuritegelikku režiimi: diplomaatiliste suhete katkestamist ja LAV väljaheitmist ÜRO-st.

Antananarivos asetleidnud Rahvusliku Rahvakogu istungil väljendas Madagaskari DV peaminister veendumust, et üksnes plaanimajandus võib Madagaskari vabastada imperialistlikest ekspluatatsioonivormidest ja viia sotsialismi võidule. Ta esitas parlamendile läbi vaadata sotsialistliku ühiskonna rajamise esimese perspektiivplaani.

Pakistani edumeelne nädalaleht «Viewpoint» võttis eitava hoiaku USA neutronipommikavade suhtes.

Simbabve Patriootliku Rinde juhte Joshua Nkomo andis pressikonverentsi. Ta ütles Rodeesia rassismi vastaseid võitlevat kuni tolle vihatud riigikorra lõpliku kukutamiseni. Lääneriigid pidavat pettuma, otsides Smithis inimest, kes mõistab läbirääkimiste keelt. Patriootidel polevat kasutuid läbirääkimisi vaja.

Londonis ütles Inglise peaminister James Callaghan ühisturu põhiprobleemideks suure tööpuuduse, inflatsiooni ja kapitalimahutuste puudujäägi. Pettus olevat väita Euroopa Majandusühenduse seisundit heaks.

Hamburgis avati Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei kongress. 1969. aastast alates moodustab see partei koos Vaba Demokraatliku Parteiga valitsusliidu. Kongressi päevakorras on rahvusvahelise pinge lõdvendus. Ettekandega esines Saksamaa SDP esimees Willy Brandt.

Briti saart tabanud torm pööras ringi sõiduautosid ja kandis minema katuseid ka sisemaal. Katkenud on praamiühendus Iiriga, suletud on mitmeid maanteid.

16. november

Mali Vabariigi linnas Moptis algas üleaafrikaline naiste seminar «Naiste osa nüüdisühiskonnas».

Etioopia Ajutine Sõjaväelise Haldusnõukogu ütles rahvarevolutsiooni põhiülesandeks töölisklassi partei moodustamise. See nõudvat Etioopia marksistlike rühmade tihedamat koostööd, riigi kõigi edumeelsete rinnastumist sise- ja välisreaktsiooni vastu.

Iisraeli Kommunistliku Partei peasekretär Meil Vilner ütles «Humanité» intervjuus, et Egiptuse—Iisraeli läbirääkimised võivad vaid lõhestada araabia riikide ühtsust. Sadat olevat lahti öelnud nõudest vabastada Iisraeli poolt anastatud alad. Tema valitsuse all olevat Egiptuse majandus langenud sõltuvusse väliskapitalist, olevat halvenenud töötajate majandusseisund. Sadati—Iisraeli «demagoogiline spektaakel» olevat määratud kõrvaldama tähelepanu Lähis-Ida poliitilistelt põhiprobleemidelt.

Madriidi tribunal mõistis piiramata ajaks vangi ajakirjanikud Rafael Tamaio Porrezi ning Antonio Ruiz de Arbona nende raamatu «Korruptsioon Madriidi linnavalitsuses» eest. Kohtuasi on algatatud Tööliskomisjonide Rahvussekretariaadi liikme kommunist García Salve vastu. Tema raamat «Ma usun töölisklassisse» olevat laim ja solvavat kohtuvõime, vaimulikkonda ning isegi ministreid.

Algas Prantsuse posti- ja sidetöötajate streik: Rahvuskogu arutab parasjagu posti- ja sideministeeriumi eelarvet. Pariisis leidis aset meeleavaldus. Nõuti rohkem palka ja lühemat tööpäeva.

Kõrgema palga nimel alustas streiki 35 000 Inglise tuletõrjujat. Osalistest järeleandmistest nad end kõigutada ei lasknud. Siseminister kutsus raadio ja televisiooni vahendusel kõiki üles erakordsele ettevaatlikkusele. 10 000 sõjaväelast sai tuletõrjealase erisettevalmistuse. Tuleristsed tegid uued üksused läbi Glasgow' kartongivabrikut kustutades. Et printsess Anne sünnitas poja, tulnuks korraldada suurtükisaluut. Paraku olid suurtükiväelased just tuletõrjevalves...

Salisbury telegraafiagentuuri andmeil on Smithi vägedes 2000 palgasõdurit.

17. november

Egiptuse tuntud ajakirjanik, «Al-Ahrami» endine peatoimetaja Kheikal avaldas ajalehes «Al-Akhbar» artikli Lähis-Ida konflikti reguleerimise väljavaadete kohta. Ainsaks õiglase rahu tagatiseks peab ta Nõukogude Liidu osavõttu tüliküsimuste lahendamisest.

Briti üldsus avaldab nördimust seoses kolme endise SS-lase — Hitleri adjutandi, ihukaitsja ja ühe kunagise SS-i diviisijuhi — tulekuga Inglismaale. Mainitud tegelased kavatsesid reklaamida hiljuti ilmunud teost «SS pildis», mis esitab SS-i eliitväerühmana, ehkki Nürnbergi tribunal tuvastas temas vaid kuritegevusorganisatsiooni. Avalikkuse protest kandis vilja: siseministeerium pagendas endised SS-lased Inglismaalt.

Ginea ja Rohelise Neeme Saarte Sõltumatuse Aafriklaste Partei III kongressil esitas Kõrgema Võitlusnõukogu aruande partei peasekretär Aristides Pereira. Tema sõnu mööda on praegune kongress esimene rahuaegne ning peaks kavandama kahe riigi poliitika ja majanduse sõltumatuse kindlustamise meetmed.

Etioopia valitsus lükkas oma avalduses tagasi Somaali presidendi Mohammed Siad Barre süüdistused, et Etioopia peab Ogadenis Kuuba palgasõdureid ja juhindub mingist Nõukogude—Kuuba sõjalise interventsiooni kavast Somaali vastu. Samas avalduses öeldakse Etioopiat kahtlevat Sudaani rahualgatuste siiruses, arvestades selle naaberriigi kavatsetavaid sõjaväemanöövreid Etioopia piiri ääres.

India ja Bangladesh jõudsid kokkuleppele Gangese piiritamises. Mainitud küsimus oli kerkinud 15 aasta eest seoses Farakka paisu rajamisega Gangese alamjooksule. Mõlemad pooled on kokkuleppega rahul.

Türgi ajalehe «Gün Aydin» andmeil moodustavat sõjalised kulutused 30% Türgi tuleva aasta eelarvest.

18. november

Oulus korraldati Nõukogude—Soome ametiühingute sõpruskuu üritusena pidulik koosviibimine. Soome Ametiühingute Keskнõukogu esindajana oli seal selle organisatsiooni esimees P. Viinanen.

Belgias taotleb tööhõivekaitset 10 000 streikivat metalli-, elektrotehnika-, naftakeemia-, ehitus- ja tekstiilitöölist.

Hamburgis peetav Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei kongress taunis Baieri Kristlik-sotsiaalse Liidu esimehe Franz Joseph Straussi ja KDL/KSL *Bundestag*'i-saadikute sõitu Tšiilisse kui toetust Pinocheti sõjaväehuntale. Rõhutati, et Saksamaa SDP abistab edaspidigi Tšiili demokraate. Partei esindajad *Bundestag*'is esitasid Bonni protesti Straussi seesuguse väljaastumise vastu.

Iraani šahh ja Washingtoni administratsioon arutasid Etioopia—Somaali tüli ning Somaali ainelise abistamise võimalusi. UPI teatel polevat Ühendriikidel mitte midagi selle vastu, kui Ameerika relvad toimetaks Somaalile kätte mõni vahendajariik.

Nevada osariigi polügooni pani USA toime tänavu 11. maaaluse tuumaplahvatuse.

Iisraelis ja Egiptuses antiametlikult teada, et president Anvar Sadat jõuab Jeruusalemma 19. novembril. Knesset hakkas ette valmistama resolutsiooni, mis võimaldaks Sadatil üles astuda Iisraeli parlamendis. Seoses Egiptuse presidendi väljakutsega araabia riikide ühtsusele lubas Liibüa Üldine Rahvakongress enam mitte tunnustada Egiptuse nüüdisvalitsuse seaduslikkust ja taotleda Egiptuse väljaheitmist Araabia Liigast ühes AL-i peakorteri üleviimisega mingi muu araabia riigi pealinna.

19. november

Pariisis avati ühingu «Prantsusmaa—Nõukogude Liit» uues hoones näitus «Nõukogude Venemaa maalikunst ja graafika». Ühingu president Gui Desson avaldas veendumust, et näitus leiab elavat vastukaja nagu kõik Suure Oktoobri 60. aastapäevale pühendatud Nõukogude päevade üritused ligemale sajas Prantsusmaa linnas.

ÜRO Peaassamblee esimene komitee võttis vastu desarmeerimisresolutsiooni. Samuti kiitis komitee heaks Peaassamblee eriistungjärgu kokkukutsumise tuleva aasta 23. mail New Yorgis.

80. eluaastal suri Austria endine föderaalkantsler Kurt Schuschnigg. 1938. aastal astus ta välja *Anschluß*'i vastu, mille eest teda kuni 1945. aastani hoiti Dachau koonduslaagris.

Saksa FV-s oli mullu 2 miljonit tööõnnetust. Töökaitse puudulikkuse tõttu hukkus 4688 inimest.

20. november

ÜRO peasekretär Kurt Waldheim toonitas, et ÜRO Julgeolekunõukogu otsust kehtestada LAV-le sõjavarustusembargo peavad täitma kõik ÜRO liikmesriigid.

Bogotás, Calís ja muis Kolumbia linnades nõudsid kümned tuhanded meeleavaldajad piiramisseisukorra ja elukallinemise lõppu.

Marseille's alanud konverentsil «Tänapäeva naised võitlevad endi arvestatava ühiskonnaseisundi eest» on ühes 40 riigist tulnud külalistega 1200 delegaati.

LINNAR PRIIMÄGI

NÄDAL LÕPPES, TEINE ALGAS

JAKOV SUHHOTIN

LÄBI KOLME REVOLUTSIOONI

14.

Üksteise järel valmisid näidendid «Barbarite kollektsioon», «Saatana vembud», «Ettevõtja Plutjagini ajaleht» jt. Ühtaegu jätkas ta sõja ja selle süüdlaste paljastamist artiklites ja luuletustes. Eriti innukalt tegeles ta luulega. Ühes oma kirjas esitas ta küsimuse: «Kellel on elu kõigist tormidest hoolimata siiski meeldiv, kes suudab selles maailmas rõõmsalt elada?» Vastus: «Inimesel, kelles pole kustunud loominguline säde, kasvõi tibatilluke.»

Aleksandr Vermišević oli imetlusväärne võime leida ustavaid sõpru. Lähedaseks kaaslaseks sai talle ka Vagan Aivazov. Vene-Jaapani sõjast osavõtnud, riste ja medaleid pälvinud ohvitseriga tutvus Vermišev pealinna haiglas, kus too lamas pärast haavatasaamist.

Paranemise järel määrati Aivazov tööle Irkutskisse, intendantuuri. Tema vahendusel toimetati kinnipeetavatele raha, mille abil organiseeriti põgenemisi. Kui 1941. aastal puhkes Tšeremhovski kivimurrus streik, saatis Vermišev Peterburi komiteelt Aivazovi kaudu töölistele relvi ja raha.

«VÄSIB SEE, KES MIDAGI EI TEE»

1916. aasta veebruaris sõitis Vermišev Saraatovisse sugulaste juurde. Seal kohtus ta 22-aastase kaunitari Valentina Savitskajaga, kes oli imetlusväärsete teadmistega neiu. Eriti paelusid teda teater ja muusika. Neiule avaldasid omakorda mõju Aleksandr Vermiševi erakordne ausus ja õilsus. Nad abiellusid.

Kui Vermišević püüti veenda kas või mõnigi päev korralikult puhkama, vastas ta: «Väsib see, kes midagi ei tee.» Varsti sõlmis Vermišev sidemed Saraatovi bolševikega. Ta hakkas esinema illegaalsetel koosolekutel, kus tema kuulajateks olid Ohnesorge ja Bortmanni relvatehaste, Schmidti ja Reinecke jahuveskite, tapamajade ja raudteedepoo töölised. Politsei oli raskustes: kuidagi ei tabatud isikut, kes teeb tööliste seas propagandat. Teda nähti avalikel loengutel, temaga kohtuti asjaarmastajate etendustel Maria gümnaasiumi ja reaalkooli ruumes, eriti sageli käis pealinna advokaat ooperiteatris.

Ühel 1916. aasta märtsipäeval kogunesid kaubandusklubisse kõige rikkamad Saraatovi kodanlased. Vabrikandid, suurkaupmehed ja finantstuusad olid tulnud heategevusõhtule, mis korraldati lühiajalisele puhkusele saabunud sõjakangelaste auks. Saali täitis pidurõivais publik. Ainult tagumistes ridades võis näha töömehepluuse ja soldatisineleid. Teiste seas võttis sõna ka kadett Almazov. Rinda ette ajades kutsus ta üles jätkama sõda võiduka lõpuni ja ohverdama raha Vene relvade võidu heaks. Kostsid kiiduavaldused, keegi kisendas: «Braavo! Braavo!» Äkki kuuldus saali tagumisest osast:

«Sõda vajavad kodanlased! Buržuid kaevikutesse! Maha isevalitsus!»

Mõned eespool istunud härrased kargasid püsti ja tormasid tagumiste ridade poole. Keegi töölistest keeras välja kaitsmed, elekter kustus. Varsti oli kohal politseivahtkond. Jultunud rahurikkujat ei leitud. Koos rühma töölistega õnnestus Aleksandr Vermiševil kaduda enne politsei tulekut. «Isamaa kaitsjate» heategevusõhtu kukkus skandaalselt läbi.

...Pulmareisiks valisid Vermiševid marsruudi Terijoki — Viiburi — Helsingi. Selle reisi kestel luges Aleksandr Vermišev naisele ette katkendeid oma päevikust. Mitmeid kohti mäletas Valentina Vermiševa kuni oma surmani:

Kus sa ka ei viibiks, pea alati meeles imelist sõna: Venemaa.

Tõeline inimene pole kunagi õnnelik, kui tema ümber valitseb mure.

Tabav sõna on nagu hästi sihitud püssikuul.

Juhuslik külaline on alati oodatud, kui ta pole politseinuhk.

Armastan muusikat, mis mõtiskleb.

Rebase arvates on alati süüdi kanapoeg.

Pärast üht ebameeldivat vahejuhtumit otsustas Vermišev kohtumised võitluskaaslastega üle viia oma vana sõbra Dmitri Nikiforovi korterisse. Too oli Narva värava lähikonnast kolinud Novoje Derevnjasse, mida põrandaalused pidasid üheks ohutumaks rajooniks. Ka tööl ei käinud Nikiforov enam Putilovi tehases, vaid «Aivaze» vabrikus.

Kui parteil oli vaja uusi konspiratiivkortereid, organiseeris Vermišev 1915. aastal tsaaririigi pealinna südames Üürnike Ühingu. Ühingust said põrandaalused revolutsionäärid nende kohtade aadressid, kus võis end sandarmeeria ja politsei eest varjata. Asutamisel tuli appi insener Jänis Repsons. Seejuures oli ühingu salajasi eesmärke poliitvangide põgenemise korraldamine, nende varustamine dokumentidega, välismaale toimetamine ja piiri tagant illegaalse kirjanduse hankimine.

Vermiševist sai ka Peterburi Karskusseltsi juriskonsult. Peale karskuskirjanduse levitas juriskonsult bolševistlikke brošüüre.

Aastail 1904—1906 organiseeriti Armeenia kiriku juurde Kaukaasia kaasmaalaskond. Sõja ajal olid selle juhtimise üle võtnud bolševikud Sarkis Lukašin ja Aleksandr Vermišev. Lukašinist sai kirikuvanem, Vermiševist kirikunõukogu liige. Need «jumalakartlikud» mehed käisid kombekalt jumalateenistustel. Kiriku ruumides korraldati kohtumisi, anti edasi illegaalseid brošüüre ja võltsdokumente.

Kõige selle kõrval jätkus Vermiševil aega ja huvi koduste kirjandusõhtute korraldamiseks. Koos käisid revolutsiooniliselt meelestatud haritlased. Vermiševi pool lugesid oma luuletusi ette Brjussov ja Blok. Eriti heatahtlikult kohtles Vermiševit Brjussov, kellelt said soosiva hinnangu mitmed tema teosed. Vermiševi sagedasteks külalisteks olid ka kirjanik Bessalko, näitlejatar Volkova, arst Plesski, insenerid Adamov ja Repsons.

V. Brjussov, kes tõlkis armeenia poeete, esines pärast Armeeniast tulekut loenguga, milles jagas oma reisimuljeid ja luges ette tõlkeid. See oli eeltöö armeenia luule antoloogia väljaandmiseks vene keeles. Olgu märgitud, et pärast revolutsiooni anti Lukašini algatusel — viimasest oli saanud Armeenias rahvakomissaride nõukogu esimees — Brjussovile Armeenia teenelise poeedi aunimetus. Ettekandeõhtul kuulati tuntud poeeti suure huviga. Kuulajate seas viibis ka Vermišev. Rahvamajast suunduti koos Brjussoviga Vermiševi poole. Jälle loeti värsse...

Vermiševit jälitasid politseiagendid. Kord — see oli 1916. aastal — käis ohranka agent lakkamatult Vermiševi kannul. Tema eest põgenedes lipsas Vermišev sisse Fontankal asuva tsirkuse tagauksest. Ta tõukas koridoris ühe ukse lahti ja leidis end ruumist, kus valmistus areenile minema kuulus dresseerija Vladimir Durov.

«Jumala pärast, peitke mind ära,» pöördus Vermišev artisti poole.

«Kes te olete?» küsis Durov.

«Bolševik. Ülejäänust räägin ohutumas olukorras...»

Durov täitis palve. Omal vastutusel peitis ta tundmatu rekvisiitide taha, kus tollel tuli istuda etenduse lõpuni. Durovist ja Vermiševist said sõbrad. Hiljem hakkas Vermišev poliitilisteks esinemisteks Durovile tekste koostama.

IX

VARISE, KAPITALI KINDLUS!

1917. aasta veebruar. Saabusid revolutsioonipäevad. Vermišev seisis külmutusseadmete ja elevaatorite firma tööliste võitlussalga eesotsas (seni oli Vermišev olnud ettevõtte juriskonsult). Ta võttis osa barrikaadilahingutest, pealinna politseivalitsuse purustamisest ja poliitvangide vabastamisest.

Vermiševi sõber Sarkis Lukašin meenutas noid päevi: «Piiteris on ärev. Mööda kihutab veoauto, juhi kõrval istumas leegitseva pilguga Vermišev, vintpüss käes. Ta sõidab sinna, kus on alanud rünnak politseivalitsusele...»

Nikolai II on troonilt tõugatud, isevalitsus kukutatud.

2. märtsil läks rühm Schlüsselburgi töölisi üle Neeva jää kindlusemüüride alla. Tööliste seas oli ka Petrogradist saabunud Aleksandr Vermišev. Tal oli hästi meeles see aeg, millal ta, jalad raudus, istus siinses üksikkongis. Nüüd tahtis ta kohtuda timukas Zimbergiga. Sunnitöövangla endine ülem istus kantseleis, särk eest lahti rebitud.

«Härra Zimberg, ma lubasin tagasi tulla,» lausus Vermišev. «Nagu näete, pidasin sõna.»

Zimberg vajus kokku.

«Arvatavasti te teate, mis teil teha tuleb,» jätkas Vermišev. «Olete ju põlisaadlik.»

Zimberg pomises hirmunult:

«Enesetapuks ei jätku mul julgust...»

Timukas areteeriti siinsamas ja saadeti linnavanglasse, kus ta pidi ootama õiglast kättemaksu. Revolutsionäärid olid nördinud, kui Ajutine Valitsus ta 1917. aastal vabaks laskis. Zimberg põgenes välismaale.

(Järgneb.)

KALENDER

Eesti Põllumajanduse Akadeemia maaviljeluskateedri juhataja, Eesti NSV teeneline teadlane põllumajandusdoktor professor Elmar Haller saab täna 70-aastaseks.

Elmar Halleri lapsepõlv ja noorusiga möödusid Võrumaal. Tal tuli juba õige noorelt taluperes töölе hakata. Tema andekus ja kohusetundlikkus paistsid silma juba kohalikus Linnamäe algkoolis ja Võru Poeglaste Reaalgümnaasiumis. Teaduslikud huvid, eriti bioloogilistes ainetes, kujunesid välja õpingute vältel Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonnas aastatel 1930—1935.

Plaanipärane uurimistöö algas 1934. aastal ja jätkus pärast ülikooli lõpetamist Kuusikul, kus E. Haller selgitas senisest varasemate külviaegade mõju teraviljade saagikusele ja valge mesika kasvatamise iseärasusi. 1936. aastal andis ta ajakirjas «Agronoomia» ülevaate katsejaama 15-aastasest tegevusest, kus märkis: «Oli tarvis kindlustada kiiremat ja stabiilsemat põllumajanduslikku tõusu, mis baseeruks teaduslikult põhjendatud alustel.» Nende juhtmõtete elluviijaks on ta jäänud erakordse järjekindlusega.

Oma uurimistulemustest lähtudes kirjutas ta 1940. aastal samas ajakirjas resoluutselt: «Suviteraja kaunvili tuleb külvata võimalikult vara.» Nii räägib ta ka täna.

Põllumajanduskandidaadi kraad anti talle 1947. aastal pärast väitekirja «Suviteraviljade külviaegade valikust» edukat kaitsmist, 1959. aastal sai ta dotsendiks.

Teenete eest põllumajanduse arendamisel sai ta 1948. aastal Nõukogude Eesti preemia, 1966. aastal Eesti NSV teenelise teadlase aunimetuse. Doktoritöö «Idanemiskeskkonna mõju põllukultuuride saagile» eduka kaitsmise järel (1968) kinnitati Elmar Haller põllumajandusdoktoriks ja 1969. aastal professoriks.

1958. aastast tänaseni on Elmar Haller EPA maaviljeluskateedri juhataja. Ta võtab innukalt osa nelja meie vabariigi teadusnõukogu ning Üleliidulise Lenini-nimelise Põllumajandusteaduste Akadeemia Lääne osakonna maaviljeluse ja agrokeemia sektsiooni pleenumi tegevusest.

Ta on avaldanud rohkesti oma uurimistulemusi tutvustavaid artikleid nii ajalehtedes, ajakirjades kui ka raamatutena. Valminud on maaviljeluse käsiraamatu käsikiri. Ta on juhendanud paljude diplomitööde ja väitekirjade kirjutamist.

Palju õnne!

ELLI KUUM

Liidus töö ja tõega

Tähelepanu, kirjandushuvilised!

A. H. Tammsaare 100. sünniaastapäeva eel korraldab Eesti Raadio kirjandussaadete toimetus järjekordse korrespondentsvõistluse, millest kutsutakse osa võtma kõiki, kellel on soovi A. H. Tammsaare teoste esitamisega jõudu katsuda. Katkendi valik jäägu esitaja mureks. Võistlustööd tuleb saata magnetofonilindil, kusjuures lindistamiseks võib kasutada igasuguse standardkiirusega magnetofone. Valitud proosakatkendi pikkus ei tohi ületada 15 minutit. Neid, kellel on raskusi lindistamisega, palutakse teatada sellest kirjandussaadete toimetusele aadressil 200 100 Tallinn, Lomonossovi 21 või telefonil 434-254, 434-454. Võistlustööd tuleb saata samal aadressil hiljemalt 5. jaanuariks 1978.

NB! Võistlus ei ole mõeldud kutselistele näitlejatele.

METEOROLOOGIADEKAAD 11.—20. NOVEMBRINI

Dekaadi keskmine õhutemperatuur 3,5° (3,6° normist kõrgem)
Dekaadi maksimaalne õhutemperatuur 11,3° (12. nov.)
Dekaadi minimaalne õhutemperatuur —2,5° (19. nov.)
Dekaadi maksimaalne õhutemperatuur maapinnal 10° (12. nov.)
Dekaadi minimaalne õhutemperatuur maapinnal —3° (19. nov.)
Sademeid dekaadis 37,8 mm (271 % normist)
Päikesepaistet dekaadis 2,3 t (3% võimalikust)
Mulla temperatuur dekaadi viimasel päeval 20 cm sügavusel 4,8°
Dekaadi minimaalne temperatuur 2 cm maapinnast —3,7°

LEO SILDALA

Linna parteiorganisatsiooni ja Helene Kullmani nimelist Kutsekeskkooli on tabanud valus kaotus. 19. novembril lakkas tuksumast kooli õppe- ja kasvatusala asedirektori Leo Sildala süda. Ta oli kõigest 46-aastane.

Kogu oma teadliku elu teenis ta Kommunistliku Partei eesmärke. Alustas kommunistliku noorena ja Tartu linna komsomoliorganisatsiooni aktivistina. Hiljem, pärast EKP Keskkomitee juures asuva Partei- ja Nõukogude Kooli lõpetamist, sai temast kutseline parteitöötaja EKP Tartu Rajoonikomitees.

Alates 1965. aastast töötas Leo Sildala riikliku kutsehariduse süsteemis algul kasvatajana, 1969. aastast H. Kullmani nimelise Kutsekeskkooli asedirektorina. Oma töös oli ta väga kohuse- ja vastutustundlik. Autoriteetse ja printsipiaalse sekretärina juhtis ta edukalt kooli parteiorganisatsiooni.

Alati jätkus tal südamesoojust noorte jaoks.

Mälestus Leo Sildalast kui kommunistist, kui pedagoogist ja inimesest jääb püsima.

EKP TARTU LINNAKOMITEE

H. KULLMANI NIMELINE KUTSEKESKKOOL

Toimetaja aset. S. UUS

NÄDAL LÕPPES, TEINE ALGAS

VÕRKPALLIUUDISEID TOKIOST JA PÄRNUST

NSV Liidu võrkpallinaiskonna ebaedu maailma karikavõistlustel Jaapanis sundis meie meeskonda neid võistlusi hoopis tõsisemalt võtma. Koondise vanemtreener Vjatšeslav Platonov arvas koondisse 10 Euroopa meistrit (nende hulgas Viljar Loor), uustulnukateks on Vladimir Ulanov ja Fjodor Bartšukov. V. Platonov: «See turniir on peamiseks jõudude ülevaatuseks enne 1978. aasta MM-võistlusi, ja loomulikult üks etapp Moskva olümpiamängudeks valmistumisel.»

Nõukogude võrkpallurid alistasid Lõuna-Korea ja Mehhiko võrdse tulemusega 3:0 ning jätkavad täna võistlust. Meie meeskonnaga ühte alagruppi kuuluvad Poola, Bulgaaria (kaotas Kuubale 1:3) ja Brasiilia (mängis Jaapaniga 2:3), teise alagruppi Kuuba, Jaapan, Lõuna-Korea ja Hiina RV. Kummagi alagrupi kaks parimat pääsevad finaalturniirile.

*

Pärnus selgusid üleeile Eesti karika võitjad noorte A-klassis. Tütarlastest olid edukaimad tartlannad, kes alistasid Pärnu 3:2, Tallinna «Kalevi» ja Kalinini rajooni spordikooli võrdse tulemusega 3:1, Rakvere 3:0. Vastu ootusi üleka alukalt võideti peafavoriit Võru: kolme geimi peale kokku kulus vaid 40 minutit. Naiskonnas mängisid Maret Lind, Marje Sikk, Tiina Pikk, Liina Pallo, Mare Oroperv, Tiina Vesman, Riina Urveraid, Liia Meenisk ja Piret Valgma, treeneriks on Meta Selg.

Poistest osutus parimaks Tallinna «Kalevi» meeskond. Teine oli Viljandi ja kolmas Pärnu. Tartlased pidid leppima neljanda kohaga.

«HOOAJA KARIKAS» MOSKVA «DÜNAMOLE»

NSV Liidu Jalgpalliföderatsiooni ja ajalehe «Komsomolskaja Pravda» ühisnõul sai Tbilisis teoks meie maa tänavuse meistri Kiievi «Dünamo» ja karikavõitja Moskva «Dünamo» kohtumine. Need meeskonnad on Nõukogude jalgpalli ajaloos ainsad, kes on osalenud kõigil kõrgliiga meistrivõistlustel. Tänavustel lõppes Kiievi ja Moskva dünamolaste kohtumine Moskvas 1:1, Kiievis 0:0. Eeldusi heatasemeliseks mänguks andis seegi, et mõlemasse meeskonda kuulub mitmeid NSV Liidu koondise liikmeid.

Seekord aga tuli pealtvaatajail (neid oli vaid 16 000, Tbilisi staadion mahutab 80 000 inimest) pettuda. Mäng oli loid. Kiievlastele sai saatuslikuks väravavaht Jurkovski jäme viga 54. minutil, mida kasutas oskuslikult moskvalane Minajev. 1:0 jäigi mängu tulemuseks.

Nii Kiievi «Dünamo» vanemtreener V. Lobanovski kui Moskva meeskonna vanemtreener A. Sevidov leidsid, et säärase kohtumise korraldamine hilissügisel on küsitav. Meeskonnad on väsinud, ja mis peamine: puudub huvi.

Homme on Tbilisis taas jalgpallipäev. UEFA karikasarjas võtab kohalik «Dünamo» vastu Zürichi «Grasshoppersi», Euroopa ühe vanima jalgpalliklubi (asutatud 1886. aastal). Viis aastat tagasi sai Jerevani «Ararat» Euroopa karikasarjas šveitslastest jagu oma kodus 4:2 ja võõrsil 3:1.

*

1978. aasta jalgpalli MM-võistluste Aasia, Austraalia ja Okeaania valikturniiril võitis Iraan Hongkongi 3:0 ja Kuveit Austraalia 1:0. Nüüd on Iraanil 10 punkti (6 mängust), Kuveidil 9, Lõuna-Koreal 8 ja Austraalial 7 punkti (kõigil 7 mängust). Kummaliselt kulges sellel turniiril Kuveidi ja Lõuna-Korea kohtumine (lõppes 2:2). Protestiks kohtuniku tegevuse vastu istusid Lõuna-Korea mängijad nagu üks mees jalgpallimurule maha, keeldudes mängu jätkamast. Pärast läbirääkimisi matš siiski jätkus, kuid nagu kommentaatorid märgivad, lubas ärahirmutatud vilemees lõunakorealastel edaspidi päris segamatult toorutseda.

KARL UTSARILT EESTI REKORD

Stučkas (Läti NSV) maanoorte üleliidulistel tõstemeistrivõistlustel oli hoos Harju rajooni sportlane Karl Utsar. Rebimises püstitas Utsar 180 kilogrammiga Eesti rekordi, tõukamises sai ta sirgetele kätele 222,5 kg. Kogusumma 402,5 kg on uus Eesti absoluutne rekord, mis on 2,5 kg võrra pärem Toivo Kure poolt tänavu Ordžonikidzes saavutatust. Esikohale Karl Utsar üliraskekaalus siiski ei tulnud: Viktor Okorokov kogus 405 kg. Teiseks jäi ka Tartu rajooni tõstja Ain Paavo II poolraskekaalus, saades kokku 352,5 kg. Võistkondlikult oli paremim Vene NFSV. Eesti jäi Ukraina ja Leedu järel neljandaks.

*

Viljandis selgus Eesti absoluutne meister vabamaadluses. 1941. aastal sündinud Kaljo Liiva (Tallinna «Dünamo») oli oma vastastest taas kindlalt parem ning sai kuldmedali. Teiseks jäi Viktor Vaht, kolmandaks Nikolai Ilmsoo (mõlemad Tallinna «Dünamost»).

ARVO PÄIKE BALTIMAADE ABSOLUUTNE DŽUUDOMEISTER

Leningradis Balti liiduvabariikide karikavõistlustel džuudos osales 167 kohalikku, Läti, Leedu, Valgevene, Leningradi oblasti ja Eesti džuudomaadlejat. Meie koondises võistles ka neli Tartu dünamolast: Andres Põhjala, Aavo Põhjala, Ando Pehme ja Arvo Päike. Kahjuks ei saanud neist keegi maadelda oma kaalukategoorias, sest mitmete arusaamatuste tõttu jõuti kohale alles võistluste viimaseks päevaks. Kõik meie maadlejad võistlesid ainult absoluutses kaalukategoorias. Tartu siseasjade osakonna miilitsaleitnant Arvo Päike alistas kõik oma kuus vastast ning tuli 32 mehe hulgast Balti liiduvabariikide absoluutseks džuudomeistriks. Selle saavutusega täitis Arvo Päike ühtlasi NSV Liidu meistersportlase normatiivi.

KORVPALL

Tartus peeti Eesti korvpallimeistrivõistluste esimesed neli mänguvooru naiskondadele. Esmakordselt vabariigi esiliigas võistleva EPA naiskonna turniiritabelisse kanti kaks võidupunkti: Pöögelmanni-nimelise tehase esindus alistati 72:63, «Dünamo» II 65:53. Naiskonnas mängisid Õie Veber, Ester Johanson, Sirje Parkja, Tatjana Kisseljova, Lea Morgen, Katrin Brandt, Helle Kiviselg, Karin Schmidt, Krista Lepson, Mai Rein; treener on Elle Laisaar.

Tagasihoidlikult esines avakohtumistes TRÜ II naiskond (Ria Loo, Kersti Treve, Maie Jakobson, Oksana Kullam, Õie Tsipp, Riina Kaasik, Evi Aru, Ingrid Pissarev, Mai Ots, Sirje Reva, Imbi Ots ja mängiv treener Reeda Põllu), kes sai neljast mängust vaid ühe võidu. Viimasel võistluspäeval alistuti Tallinna «Dünamo» I naiskonnale 62:66 (30:34).

Esimese ringi viimased mängud on 16.—18. detsembrini Tallinnas ja Narvas. Mõlemad meie naiskonnad sõidavad Narva, kus nad kohtuvad kohaliku «Kreenholmiga» ning omavahel. Teine ring mängitakse veebruaris-märtsis, finaalturniir tuleb mais.

SULGPALL

Tallinna ja Tartu Lastestaadioni sõpruskohtumisel võitsid 1962.—1966. aastal sündinud tartlased oma eakaaslasi 16:10. Tartlastest olid edukaimad Roland Toover ja Tarmo Laurits, kes ühtki kohtumist kaotamata tõid oma võistkonnale kolm punkti. 1966.—1967. aastal sündinud poiste turniiril said meie lastestaadioni võistlejad Einar Veede, Rainar Soo ja Hillar Kala vastavalt 1., 2. ja 3. koha. Kõik Tartut esindanud noored sulgpallurid õpivad 5. keskkoolis.

Kirjutanud MART KADASTIK, URMAS MAKKO, VALERI MAKSIMOV, JOHANNES MILLER ja RIHO RANNIKMAA.

Karl Utsarile kuulub nüüd 402,5 kilogrammiga Eesti absoluutne rekord kahe tõste kogusummas.

KONTSERT

24. novembril algusega kell 19 on TRÜ aulas järjekordne

VIIULIÕHTU

Esineb rahvusvaheliste konkursside laureaat, Tatari ANSV teeneline kunstnik professor

ZORIUS ZIHMURZAJEVA

Klaveril saadab

MIHHAIL MUNTJAN

Kavas Telemanni, Senaie, Veracini, Denissovi, Penderecki ja Bártoki viiuliteosed.

Eelmüük TRÜ peahoones iga päev 16—19.

Noortemajas «Sõprus» väljakuulutatud kontsert «Heidy Tamme ja Nikolai Samohvalovi show» toimub Nikolai Samohvalovi haigestumise tõttu 19. ja 20. detsembril. Kehtivad 21. ja 22. novembriks ostetud pääsmed.

TEATER

RAT «VANEMUINE»

SUURES MAJAS

Kolmap., 23. XI kl. 19 **«Suveöö ilmsi»***
neljap., 24. XI kl. 19 **«Madame Butterfly»**
reedel, 25. XI kl. 19 **«Kuulsuse narrid»**
laup., 26. XI kl. 19 **«Naistelaulud», «Meestelaulud»**
pühap., 27. XI kl. 12 **«Hundijaht»**, kl. 19 **«Giselle»** (Leningradi Väikese Ooperi- ja Balletiteatri solistid Tatjana Fessenko — Giselle, Vene NFSV rahvakunstnik Nikita Dolgušin — Albert)
esmasp., 28. XI kl. 19 **«Edith Piaf»***
kolmap., 30. XI kl. 19 **«Polonees 1945»**

VÄIKESES MAJAS

jäävad 20.—27. novembrini kõik etendused ära keskkütteavarii tõttu.
Teisip., 22. XI «Ugala» teatri etendus **«Abiturientid»** pääsmed kehtivad 15. detsembril.
Kolmap., 23. ja neljap., 24. XI Noorsooteatri etendused **«Peaproov»** pääsmed kehtivad 5. ja 6. detsembril.
Reedel, 25. XI kl. 18 etenduse **«Saabastega kass»** pääsmed kehtivad pühap., 18. dets. kl. 12.
Laup., 26. XI kl. 19 etenduse **«Mäeotsa Jeppe»** pääsmed kehtivad 10. dets. kl. 19.

* välja müüdud.

KINO

«EKRAAN» — **«See juhtus puhkuse ajal»** (Prantsuse värvifilm, alla 16 a. keelatud, televisioonis ei näidata) 10.45, 12.30, 14.15, 16, 17.45, 22. Pikk seanss 19.30 **«Kolmekümneaastased»** ja **«See juhtus puhkuse ajal»**.

«SALUUT» — **«Valgete ööde melodiad»** (Jaapani — NSV Liidu värviline muusikafilm. Peaosas Komaki Kurihara ja Juri Solomin) 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22.

«KOMSOMOL» — **«Moodne muinasjutt»** (NSV Liidu — Rumeenia — Prantsuse värviline laiekraanifilm) 10.45, 12.30, 16, 22. **«Rosin päikese käes»** (USA, televisioonis ei näidata) 14.15, 17.45. **«Ilusasti, osavasti»**, **«Ljubljana»** ja **«Rosin päikese käes»** 19.30.

«VARIA» — **«Waterloo»** (Itaalia — NSV Liidu värviline laiekraanifilm, 2 jagu) 16, 18.30, 21.

RAUDTEEKLUBI — **«Ja vihm uhub jäljed»** (SFV, alla 16 a. keelatud) 16. Kolmapäeval 11 lastele **«Põial-Liisi»** jt. multifilmid.

Elva «HELI» — **«Reekviem poksijale»** (Ameerika) 17, 21. **«Kui palju on meil vett?»** ja **«Reekviem poksijale»** 18.45.

TÖÖ

J. Gagarini nimelisse näidissovhoostehnikumi vajatakse **loomaarsti.** Teateid saab kohapeal või tel. 94-393.

Eksperimentaalkombinaadi «Mehis» Tartu tsehhi (Emajõe 11) vajatakse **lukkseppi** ja **elektri-gaasikeevitajat** ning nende **õpilasi.**

SEDA JA TEIST

NOORPAARIDE RAHVAÜLIKOOL
NOORTEMAJAS «SÕPRUS»
täna kell 19
Koidu Kraus
«KOSMEETIKAST»

PUIESTEE 73-A KLUBI
2. detsembril kell 18.
3. ja 4. detsembril kell 13 ja 16
LENINGRADI TSIRKUS
MITMEKESINE KAVA
DRESSEERITUD KARUD.
Eelmüük iga päev 16—20 klubi kassas.

Korralik 3-toaline (45 m²) **korter** Jõgeval (vesi, vann, gaas, telefon, ahiküte) vahetada elamispinna vastu Tartus. Tartu tel. 333-69. Kirj. Tartu, 21. Juuni 3—18.
J. Moskaljova

Vanem naiskodanik üürib **toa.** Sidesõlm, nõudmiseni.
R. Vähi

NEILE, KES **LILLI** KASVATAVAD

Tartu toidukaubaturul on

SOOJUSTATUD PAVILJONID LILLEMÜÜGIKS.

HANS HEIDEMANNI TRÜKIKODA

vajab

PUUSEPPA, MEHAANIKUID, ÕPILASI (mehi)
KLIŠEESÖÖVITAJA ja KÕRGTRÜKKIJA ERIALALE
(väljaõpe kohapeal) JA NAISTÖÖLISI.

Kaadriosakond, Ülikooli 17/19. Tel. 331-99.

REMONT TULEMAS

PALUME ANNE TÄNAVA VASTUVÕTUPUNKTIST
28. novembriks VÄLJA VIIA KEEMILISELT
PUHASTATUD ESEMED JA PUHAS PESU.

Vastuvõtt punktis lõpetatud.

LÄHIM VASTUVÕTUPUNKT KALDA 3.

Teeninduskombinaat «Täht»

OST●MÜÜK

Müüa **M 408 E.** Tööpäeviti pärast kl. 17 Tähe 1—17.
P. Sammet

Müüa vähe sõitnud **«Žiguli» (VAZ 2103).** Sidesõlm, nõudmiseni.
L. Lumi

Soovin osta remonti vajavat **sõiduautot M 20** või **M 408** ja **haagist.** Samas müüa **keskküttekatel 7 m², soome sauna ahi** ja **lumesaan.** Võru 160.
V. Rammul

Mälestame kauaaegset H. Kullmani nimelise kutsekeskkooli parteiorganisatsiooni sekretäri

LEO SILDALA

ja avaldame kaastunnet omastele.

EKP Tartu Linnakomitee

Avaldame südamlikku kaastunnet Ilme Schmidtile isa

ELMAR KONDRA

surma puhul.

Kaastöötajad autoremonditehase turustusosakonnast ja mootorijaoskonnast

Avaldame südamlikku kaastunnet Olga Mihhailovale perekonnaga kalli isa

VASSILI IVANOVI

surma puhul ja jagame tema sügavat leina.

Kaastöötajad põllutöömasinatehase «Võit» dispetšeriosakonnast

Avaldame kaastunnet Johannes Kitusele perekonnaga ema, ämma ja vanaema

ANNA TURMI
2. IV 1893
19. XI 1977

surma puhul.

PI «Kommunaalprojekti» Tartu osakond

Mälestame kurbuses oma endist lektorit

LEO SILDALA

ja avaldame südamlikku kaastunnet abikaasa Malle Sildalale.

EKP Tartu Rajoonikomitee

Mälestame head naabrit

ELMAR KONDRAT

ja avaldame kaastunnet omastele.

Riia 47 elanikud

Meie südamlik kaastunne Veera Paskovskajale isa

VASSILI PASKOVSKI

surma puhul.

Kaastöötajad Kuuste sovhoosi Kitse seafarmist

Südamlik kaastunne arst Salme Kitusele kalli ema

ANNA TURMI

surma puhul.

Tartu Linna Stomatoloogia Polikliiniku ortopeedia osakond

Matmine 23. skp. kl. 14.30 Raadi kalmistule.

Mälestame kallist

LEO SILDALA
28. X 1932
19. XI 1977

ja avaldame kaastunnet perekonnale.

Helene Kullmani nimeline kutsekeskkool

Ärasaatmine 24. skp. kl. 13 H. Kullmani nimelisest Kutsekeskkoolist Raadi kalmistule.

Südamlik kaastunne Linda Karule isa

ALEKSANDER SOONBERGI
20. II 1893
18. XI 1977

surma puhul.

Kaastöötajad EPA kirjastusgrupist

Ärasaatmine 25. skp. kl. 11 Kambja Tootsilt Nõo kalmistule.

Avaldame kaastunnet Veera Paskovskajale ja tema perele isa, äia, vanaisa

VASSILI PASKOVSKI

surma puhul.

Kuuste sovhoosi ametiühingukomitee

Avaldame südamlikku kaastunnet Andres ja Rein Rammole kalli ema

LINDA RAMMO

surma puhul.

Luunja sovhoosi autojuhid ja remondimehed

Südamlik kaastunne endisele kaastöötajale dr. Anna Kissile vend

dr. VOLDEMAR KISSI

surma puhul.

Linna polikliinik

Matmine kolmapäeval, 23. skp. kl. 14 Nõo kalmistule.

Avaldame kaastunnet Reet ja Raul Karule vanaisa ja äia

ALEKSANDER SOONBERGI

surma puhul.

Töökaaslased füüsikainstituudi katsetöökojast

Avaldame südamlikku kaastunnet osakonna juhatajale Ludvig Pillmännile perekonnaga kalli isa, äia ja vanaisa

PREEDIK PILLMANNI

surma puhul ja jagame nende sügavat leina.

Kaastöötajad põllutöömasinatehase «Võit» varustusosakonnast

Avaldame kaastunnet Elli Orgulasele ema

ELISABETH KAHARPEA
13. V 1898
19. XI 1977

surma puhul.

Psühhoneuroloogiahaigla I osakond

Mälestame head sõpra

dr. VOLDEMAR KISSI

ja avaldame kaastunnet omastele.

Ülikoolikaaslased

Avaldame südamlikku kaastunnet Aili Tolstovale perekonnaga kalli isa, äia ja vanaisa

LEONID TIISLERI

surma puhul.

Kaastöötajad Tartu Ehitustrustist

Meie südamlik kaastunne Elli Palsile perekonnaga ema, ämma ja vanaema

LIINE KÖLLI
6. II 1893
19. XI 1977

surma puhul.

Nõo kultuurimaja segakoor ja dirigent

Mälestame tööveteran

FEODOSSIA PIRNPUUD

ja avaldame kaastunnet omastele.

Plastmasstoodete katsetehas

Mälestame oma head meistrit

KARL KÕRVET
23. X 1922
20. XI 1977

ja avaldame kaastunnet omastele.

Autoremonditehase lukksseppade meistrijaoskond

Avaldame südamlikku kaastunnet Vassili Ševtšenkole isa

GRIGORI SEVTSENKO

surma puhul.

Töökaaslased metsakombinaadist

MARIE KOGER

Meie südamlik kaastunne omastele.

Lenini-nimeline näidissovhoos

Südamlik kaastunne Silve Onnole ema

ADELE PUKSINGU

surma puhul.

Õlletehase käär-laagri jaoskond

VALIJATELE

Eesti NSV Ülemnõukogu saadik Tartu Puusepa valimisringkonnast nr. 93 Andres NAHK võtab oma valijaid vastu 24. novembril kell 17—18 linna täitevkomitee saadikutetoas.

TEADAANDED

Kolmapäeval, 23. skp. kl. 13 kino «Varia» saalis Anatoli Miti loeng «Teadus ja evangeeliumid Jeesuse sünniloost». Film.

*

TIM ökonoomika organiseerimise ja planeerimise sektsioon korraldab vestlusringi täna, 22. skp. kl. 17.15 Nooruse 9 (ülikooli õppehoone nr. 8) saalis. Teemal «Majandusteadus ja semiootika» kõneleb prof. U. Mereste.

*

Tartu 8. keskkool kutsub oma endisi õpetajaid ja lõpetanuid 3. detsembril kell 16 aastapäevaaktusele ning sellele järgnevale vilistlasõhtule. Teatada 26. novembrini kooli kantseleisse A. Murumetsale (tel. 774-76). Hilisemaid soove ei arvestata.

*

Eesti Looduseuurijate Seltsi metsandussektsiooni koosolek on kolmapäeval, 23. skp. kl. 16.15 Baeri 4, EPA füüsikaauditooriumis. Päevakorras Ü. Tamme ja V. Rossi ettekanne «Haava biomassist».

Rahvaülikoolis

Sisekujunduse ja tarbekunsti teaduskonnale on 23. skp. kl. 18 etnograafiamuuseumis, Burdenko 32, loeng «Tänapäeva mööbel». Lektor mööblikunstnik R. Külm.

Spordisõbrale

Trimmiaktiviste oodatakse kolmapäeval, 23. skp. kl. 17 «Kalevi» nõukogusse (Magasini 3), kus arutatakse tänavuse suusatrimmi korraldamist.

„EDASI" toimetus 202 400 Tartu, N. Pirogovi 1. Postkast 63. Telefonid: kirjastus ja kuulutused (kl. 9.30—14) 333-54, vastutav sekretär ja sekretariaat 333-53, kirjadeosakond 330-75 (rajoonitelefon 11-213), uudiste- ja spordiosakond 320-70 (raj. 11-413), parteielu ja propagandaosakond 333-48, kultuuriosakond 329-23, koolide osakond 335-34 (raj. 11-448), tööstusosakond 333-52, põllumajandusosakond 339-01 (raj. 11-214), toimetaja asetäitjad 333-51 ja 338-75. Ilmub 6 korda nädalas. Tellimishind 50 kopikat kuus. Tiraaž 81 500. Väljaandja kirjastuse «Perioodika» Tartu osakond, Tartus N. Pirogovi 1.
«Эдази» («Вперёд») г. Тарту, Эстонской ССР, Орган Тартуского городского и районного комитета Коммунистической Партии Эстонии и Тартуского городского и районного советов народных депутатов.

«Эдази» («Вперёд»)
Индекс 69841

Hans Heidemanni nim. trükikoda Tartus, Ülikooli 17/19

Tellimine nr. 5620
MB 07252